

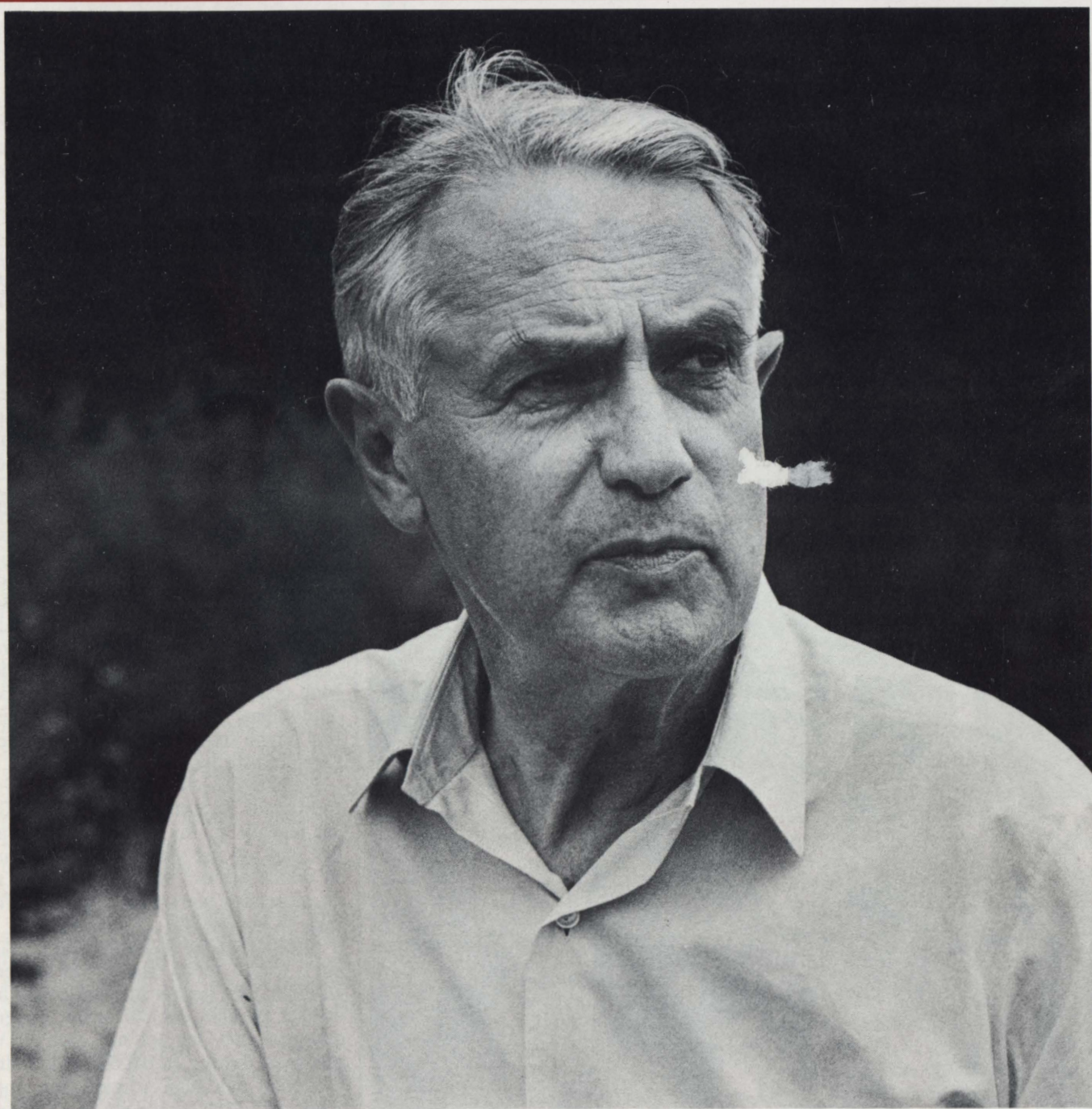
SÖKAREN

NR 8

1991 ÅRGÅNG 28

PRIS 30:00 INKL. MOMS

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor

Författaren Carl-Erik af Geijerstam lär oss se.

The art of surrender

Åsa Freij

En *workshop* i inre personlig utveckling med "magic lady" Sandy Levey. Hon lär oss att "se", att förlåta och att ge oss hän.

"The art of surrender", informationskväll med Sandy Levey! Jag uppmärksammar annonsen en dag i slutet av augusti, samma dag som informationen ska bli, och ordnar snabbt så att jag kan gå dit.

Mycket intressant som händer får jag välja bort, men ett och annat tar jag mig tid till. Det här har jag väntat på. Det är den workshop som skulle passa mig, sa Sandy redan för tre år sedan, då jag deltog i en av hennes kurser i

Sverige.

The art of surrender, konsten att... ja, hur översätter man det utmärkta engelska ordet surrender? Är inte surrender ungefär att ge upp (på ett positivt sätt) släppa rädsla och kamp och i stället ge sig hän?

Ja, surrender workshop skulle nog passa mig – med min tendens att både vara skeptisk och envist bita mig fast i vissa tankar, ofta negativa, tänkte jag. Sandy Levey höll en rapp och

många gånger träffsäker workshop då för tre år sedan, men den gav mig inte direkt något "nytt liv". Vad som gjorde mest intryck på mig och gav henne en särskild plats i mitt hjärta, var att vid ett kort samtal – en blandning av intervju och personlig rådgivning – lutade sig Sandy fram över bordet, såg mig rätt i ögonen och sa – som om hon menade det ur djupet av sitt hjärta: Du är en underbar mor! Och en gång till: ... en fantastisk mor! (Jag hade min då drygt ettåriga son med på kursen.)

Kanske är det sånt som gett Sandy epitetet "magic lady". Hon antingen ser egenskaper hos människor, som är alldeles sanna, eller också säger hon precis vad de vill höra. I bästa fall är det både och – eller också blir de positiva omdömena sanna, när man hör dem från någon som vill att de ska vara det. Och det vill Sandy, tror jag.

Naturligtvis ville jag höra att jag var en bra mor. Ingenting var viktigare, för jag älskade ju min lilla son. Om jag inte trodde att jag var en bra mor förut, så trodde jag det nu. Så när Sandy sa att surrender workshop var något för mig, så var det lätt att anamma det.

Därför gick jag på informationskvällen – för att sedan troligen gå kursen, äntligen. Och jag var mer beslutsam än vanligt att vara det där svåra: öppen, oskeptisk och "här och nu". Och när vi gjorde en övning att parvis se varandra i ögonen och säga ärliga saker, upplevde jag, eller snuddade jag vid den hisnande upplevelsen, att se in i en annan människas själ – och se något av mig själv.

Sandy lovade att alla som gick kursen skulle uppleva "surrender". Och

Text och foto: Åsa Freij

"surrender", så som jag förstod det, var inget mindre än att komma utanför sitt begränsade ego och uppleva sitt – och andras – högre jag. Det lät förstås lockande, men också svårt att tro. Sandys uttalande drog nästan ner den tillit till henne som jag nyss byggt upp. Men, okej, det kunde ändå, eller just för detta, vara intressant att delta och se själv. Fast Sandy sa faktiskt också att det krävdes total närvaro och uppmärksamhet för att uppleva "surrender". Det var ju en viss skillnad. Om det verkligen krävdes den nästan omöjliga prestationen av deltagarna att vara totalt "här och nu" för att uppleva "surrender", så var det ju något helt annat än att garanteras upplevelsen bara genom att gå kursen och genom kursledarens skickliga ledning. Vad menade hon?

Informationskvällen, som var i Stockholm hos "Healthy People", syftade till att få deltagare i en kurs på Wäxthuset, Väddö i oktober. Men Sandy sa också:

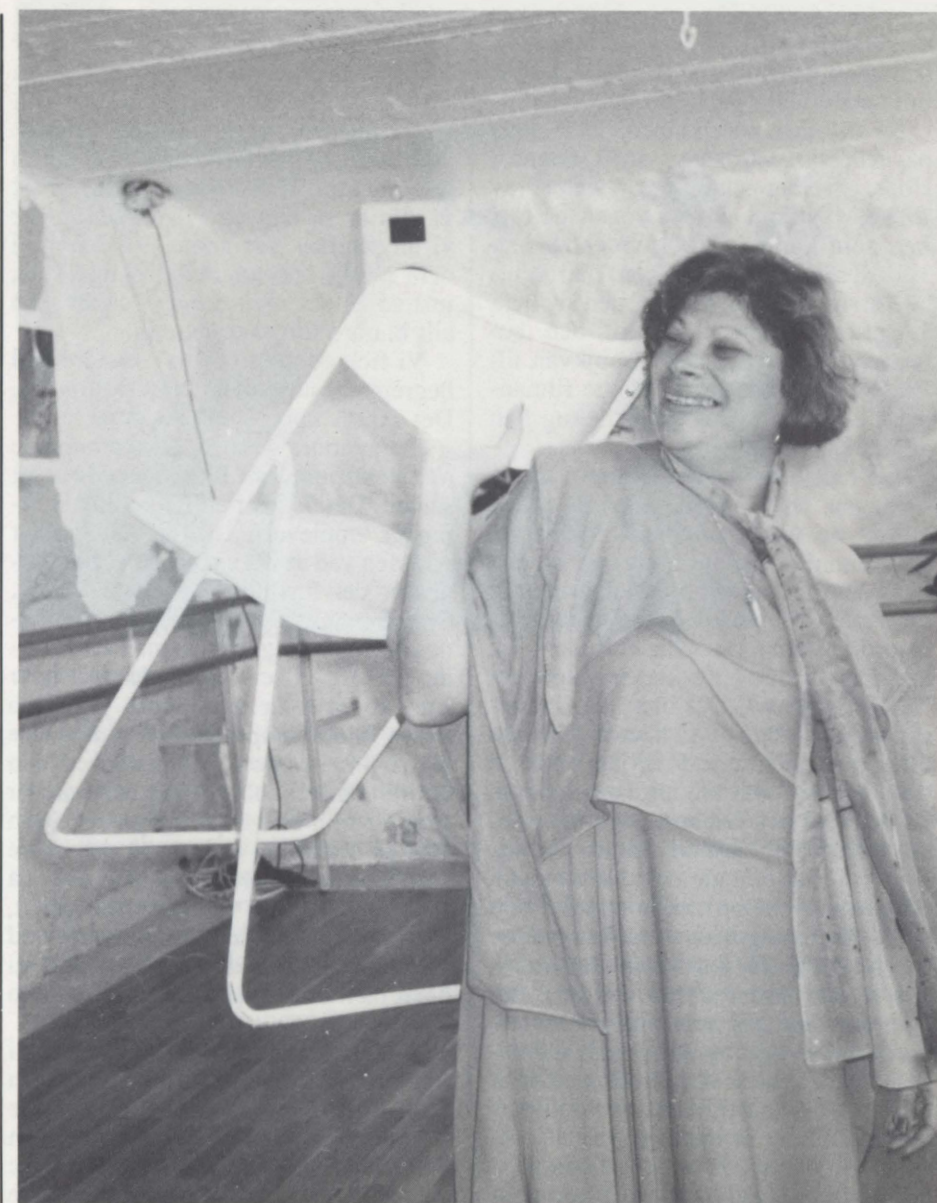
– Är det någon som känner sig manad nu, så kom till Skåne i morgon! Själv åker jag dit nu ikväll med nattetåget – om någon vill följa med.

Jag övervägde erbjudandet, men för länge för att hinna. Nästa morgon åkte jag emellertid – och kom fram några timmar efter starten. Det skulle inte göra så mycket att komma lite sent, hade jag fått veta per telefon av både Sandy och en av arrangörerna, Anna Sundberg. Bra, tänkte jag tilltillsfullt, men också skeptiskt: De är förstås måna om att så många som möjligt betalar de 2.800 kronor det kostar. Och ingen rabatt fick jag, varken för att jag kom sent eller för att jag skulle skriva. Att jag nu ändå skriver beror inte främst på att jag är journalist och brukar skriva om kurser och evenemang som jag deltar i, eller ens på att det var så väldigt intressant. Främst beror det på att Sandy någonstans i mitten av kursen frågade om jag skulle skriva och samtidigt sa på sitt alldeles speciella sätt:

– Gör det! Jag vet ingen annan än du som verkligen skulle kunna göra det på rätt sätt. (Vem kan motstå sådant, varken ett ego, som vill vara duktigt, eller ett överjag som vill göra en sann insats...)

Dessutom sa hon:

– Du har utvecklats fantastiskt! Du bör komma med på den långa, internationella kursen på Hawaii för människor som verkligen vill gå på djupet med sig själva och göra något för världen. Den är för dig. Och jag vill vara din personliga vän. Jag är glad att få vara det.

Sandy Levey visar med en stol hur vi bär omkring onödiga (mentala) bördor.

Jag kände mig både smickrad och förvånad över dessa vackra ord. Och samtidigt som jag kände mig liten, ödmjuk och tacksam, växte jag och upplevde ett egenvärde som kändes sant – eller kändes kunna bli sant.

Men så kom tvivlet också: Är hon inte bara smart, Sandy, bra på att skaffa betalande deltagare?

Hur som helst övervägde jag starkt att anmäla mig till Hawaiikursen också. Den borde vara värd att pröva trots de höga kostnaderna. För vad är inte det minsta steg i rätt riktning på den andliga vägen värt? tänkte jag – mer än vad som går att mäta i pengar förstås. Men kan man få hjälp till mer medvetenhet till ett lägre pris och på en närmare belägen plats, så är det väl bättre? Eller är höga kostnader för en kurs en del av det jag med flera har att lära: att våga kosta på sig själv mycket,

att våga släppa oron för pengar? Men å andra sidan kan man göra mycket annat gott med så mycket pengar. Och man bidrar till miljöförstöringen, när man flyger...

Frågorna hopades som vanligt. Ack, så svårt det är att se klart!

Jag nämnde det där om miljöförstöringen för Sandy, och hon svarade något om att den liksom allting annat bara finns i vår tanke – eller "bild" – och egentligen inte är verklig! Därmed satte hon ännu fler myror i huvudet på mig.

Menade hon verkligen vad hon sa? Det var i så fall ett uttalande på högsta metafysiska nivå. Filosofen Paul Brunton talade just om detta på fullaste allvar: att allting finns bara i vår tanke... Men Sandy – skulle hon kunna göra detta till levande verklighet för oss på tre dagar!? Var hon själv offer för över-

Assistenterna på The art of surrender-kursen.

tro på sin förmåga? Det kunde ju också helt enkelt vara bekvämt att undanröja befogade betänkligheter hos ansvarsfulla eventuella kunder...

Så till surrender-kursen! Den hölls på Ringsjö vårdshus, strax utanför Höör, fredag-söndag i slutet av augusti. Nästan 40 personer deltog. Jag, som kom sist, fick videoband nr 37. Alla filmades nämligen, när de uttalade sig, och fick bandet med sig hem att efterprocessa sig med, och begrundas. Johnny Månsson, pojkvän till Anna och medarrangör, skötte filmandet i huvudsak. Dessutom deltog han ibland själv i kursen.

Jag fick Johnny som partner i första övningen. Han informerade mig också om att de som varit med från början bara hunnit presentera sig, gå ut och leta reda på var sin symbol i naturen samt ta ett "änglakort" med något nyckelord att tänka på. Mitt kort, som jag tog först i slutet av kursen, stod det "effektivitet" på. Det blev jag lite besviken över. Det lät så krasst – fast jag förstod så småningom att jag behövde det. Jag tog i alla fall ett extra i smyg. På det stod det "balans", och det kändes bättre. Tillsammans kändes de särskilt bra. Jag pratade också med andra om deras nyckelord, och de tyckte alla att de fått ut något av att tänka på dem. Om nu det kunde bero på att det verkligen är mer än en slump vad man får, eller om varje ord, som finns på korten, har något nyttigt att säga varje människa – bara hon tar det på allvar. Det är ungefär så som den kinesiska visdomsboken I Ching är upplagd.

Övningen, där Johnny var min partner, är en av Sandys absoluta favoriter. Hon kör den i flera varianter. Den kallas "Jag vill att du ska veta..."

Deltagarna sitter två och två mitt emot varandra med stadig ögonkontakt. De turas om att säga vad de vill att den andra ska veta – något som spontant kommer upp inom dem. Det kan vara allt från "Vad generad jag känner mig över att sitta här med dig, som jag inte känner, och lämna ut mig" till "Jag hatar min mamma och kan inte ens här släppa den känslan" eller "Vilken snygg blus jag tycker att du har" eller "Så snälla dina ögon är".

I några varianter får man tänka sig att den som sitter mitt emot en är någon annan – mamma, pappa, partnern, chefen eller någon som man har ouppklarat känslor till, eller kanske någon som dött...

Med Johnny gick övningen ut på att se på vilket sätt den tillfälliga partnern liknade ens mor. Det var påfallande hur många likheter man kunde se mellan

en okänd ung man och en gammal, väl känd, nu avliden kvinna. De likheter jag nämnde tyckte Johnny själv också stämde in förvånande väl på honom. Egentligen var det inte likheter vi sökte utan mer vad den andra påminde en om hos ens mor. Kanske är det bara så att vi alla är så lika att vilka egenskaper vi än ser hos den andra, så finner vi dem också hos en tredje person? Ja, just så är det, fick Sandy oss att inse allt klarare för varje övning.

Vi fick också anförtra varandra vad begreppet "surrender" betydde för oss. Det skrevs upp på en stor svart tavla.

Flera andra viktiga återkommande ord identifierades. "Experience" var ett sådant. Det betyder enligt lexikon erfarenhet, upplevelse, något man prövat på. Men vad är det egentligen? Jo, "bilder ur det förflutna", menade Sandy. Och detta med "bilder" återkom i hennes undervisning. För, menar hon, "bilder" är allt vi ser och upplever – som inte kommer ur vårt högre jag. Och dessa bilder skapar vi helt själva. De är vi – som egon. Till och med den andra människan, som jag har framför mig, är min bild – på egoplanet. Men hon är också jag själv – på det högre inre verkliga jagets plan. För där, på det inre planet, är vi alla en stor enhet, sa Sandy. Och det är ju också vad många andliga mästare sagt – och nu även ett växande antal vetenskapsmän hävdar.

Är det verkligen detta, att vi alla i djupet är en – en enda ande – som Sandy har för avsikt att lära ut på de tre kursdagarna? undrade jag igen och nämnde mina tankar för en deltagare och assistent. Den livssynen försökte

de gamla vismännen lära sina lärjungar under årtalens andlig träning med hjälp av grottliv, ceremonier, späkning, koans och allehanda övningar! Är det verkligen denna från vår materialistiska världsbild så radikalt omvända livssyn, som är Sandys budskap, och kan hon lyckas göra den verklig på bara tre dagar?

– Ja, nickade assistenten.

Och hon verkade helt införstådd med att det var inget mindre än en sådan total upplysning som Sandy avsåg. Själv verkade assistenten vara helt säker på att vi i grunden är våra högre jag som sammansmälter i ett gudomligt väsen och att vi själva skapar hela vår verklighet.

"Allt skapar vi, och jag menar *allt*", hade Sandy sagt.

Assistenten hade också själv upplevt och sett andra uppleva att så är det. Och när en människa sett denna sanning, blir livet annorlunda, även om det är en förändringsprocess som bara börjar. Processen kan ta lång tid, för det tar tid att förändra inrotade vanor och föreställningar.

– Men, sa jag, är det inte ganska avancerat att ha detta som mål för en veckoslutskurs med ganska genomsnittliga människor?

– Jo, men vi är nog pionjärer och kanske inte så genomsnittliga. Tiden har väl dessutom blivit mogen för de här tankarna nu. Alla kan tillägna sig detta. Och vi får akta oss för att tro att vi är speciella. Då är vi genast tillbaka i egot, och det kanske värre än förut.

Vad får det nu för konsekvenser att man ser sig själv som ett högre jag och som "det enda som finns där – med

sina bilder", som Sandy uttryckte det? Flera exempel gavs.

Kvinnan i ett ungt förälskat par, Eva (fingerat namn) berättade om sin oro över att Jan (fingerat) var intresserad av andra kvinnor också, hur förälskad han än var i henne.

Jan erkände sin nyfikenhet på andra kvinnor och tveksamhet inför att binda sig för en. Men bit för bit tycktes han ta in Sandys tal om att Eva var att se som en representant för alla kvinnor. Att byta kvinna eller ha fler kvinnor samtidigt skulle inte göra någon skillnad, för de var alla ändå bara bilder i hans eget medvetande.

– Fler, bättre och annorlunda kvinnor kan du se dig om efter hur länge som helst – de finns inte. Det finns bara *en*, du och dina bilder.

Hur förändrade och egofria är då de som gått kursen förut och arbetat mycket med Sandy?

Mellan ett par kursavsnitt kom assistenten Johnny och jag – vi som varit så nära strax innan i en övning – i ordbyte om pengar, nämligen kursavgiften. Det kändes inte alls som om någon av oss talade från ett "högre jag".

Jag gnällde att det var för dyrt, särskilt för den som skrev och därmed bidrog till att sprida kunskapen. Johnny genmålde att det inte var dyrt alls, utan rimligt att de som arbetade med kurserna skulle få en vettig ekonomisk ersättning. Men jag då – jag arbetade också! För mig skulle artikelhonoraret inte täcka kostnaderna. Jag skulle få *betala*, medan andra skulle få *betalt*! Jag sa att jag som frilans med udda men viktiga ämnen får vara beredd att sälja mina alster för en spottstyver.

– Det gör inte jag, även om ämnet är viktigt, för det är illojalt mot kolleger att dumpa priset, svarade Johnny, som också är frilansjournalist.

Där stod vi med två lojaliteter mot varandra.

Jag fick betala 2.800 kronor. Det är ingen liten summa för en ensamstående småbarnsmor och fattig frilansjournalist. För arrangörerna blev det (2.800 x 37 deltagare) över 100.000 kronor, låt vara att lokalhyra och mat får dras av från den summan.

Jag bad om kvitto.

– Varför ska du ha kvitto? undrade Johnny lite irriterad. Det har ingen annan bett om.

– Ska jag behöva motivera det? frågade jag. Det är väl naturligt i alla sammanhang att man får ett kvitto på pengar som man betalar ut! Har ni nå-

Assistentgänget.

got speciellt emot kvitto?

Vi "käftar" en stund. Till slut kommer dock Johnny med ett kvitto och upplysningen att man faktiskt redovisar alla inkomster och inte tar svarta pengar... om det var det jag trodde.

Jag försöker le mot Johnny och få honom med på ett roat och försonande sätt att se på vår lilla dispyt. Den verkar plötsligt helt oväsentlig. Det hakar Johnny på och stämningen är okej igen. Irritation, som kunde växt, byts till sympati, som också kan växa... Är det så vi vandrar mellan ego och högre jag – och måste lära oss se tydligt – för att kunna välja den högre nivån ständigt?

Vad vi sysslar med på kursen är i huvudsak övningar i att "se" och att förlåta och ge oss hän. Och det gäller gentemot alla – ändå ligger väl tyngdpunkten på relationen till det andra könet. Där blir ju alla känslor så starka och tydliga – och effekterna så stora.

För att kunna förlåta och ge sig hän i tillit behövs först ett ut- och genomlevande av aggressioner man har, menar Sandy. Därför förbereder hon ett fullt krig mellan könen till nästa dag, avslöjar hon! Nu får vi börja med att skriva upp alla negativa uppfattningar vi har om det andra könet – och även säga dem i en rundgång, där alla får yttra sig.

Inför könskriget talar inte kvinnor och män med varandra resten av kvällen, och inte heller på krigsdagens mor-

gon. Då övar i stället män på män och kvinnor på kvinnor att säga alla bittra "sanningar" de kan om det motsatta könet. Höjda röster och symbolisk aggressiv fysisk kontakt är tillåtna och uppmuntras.

Vi kvinnor hör i vårt separata övningsrum hur männen en trappa ned trummar och talar i kör som indianer eller andra vildmän inför en verklig kamp. Vi kan inte låta bli att skratta förstås. Samtidigt ger det en lite kuslig känsla att höra dem – och de egna förberedelserna. Det finns förvisso en hel del verklig aggression inom oss alla.

Sandy kommer in och kollar läget hos oss "flickor" efter att ha läst av stämningen hos "pojkarna". Och hon förmanar:

– Här är för tamt! Upp med känslorna! Ni har inte mycket tid på er. *Dom* kommer snart, och dom är arga – och jag menar verkligen arga!

Så tar vi i en stund till, försöker glömma att det är övning och i stället tänka på att övningen har ett allvarligt syfte. Min partner och rumskamrat – vi kan kalla henne Siv – är en jordnära och öppen människa och genom sitt yrke psykologiskt erfaren. Hon har inga svårigheter att ta fram verklig ilska – och hon manar på mig.

"Kriget" går till så att kvinnorna står på ena sidan i ett rum utan möbler, männen på den andra. En linje, som ingen får passera, finns mitt i rummet.

Vi krigar i omgångar, för alla får inte plats samtidigt. Dessutom måste flera hålla tillbaka de krigande, så att de inte går över gränsen... i någon bemärkelse. Inlevelsen kan bli *för* stor.

Arrangörerna Anna Sundberg och Johnny Månsson, kursledarna Sandy Levey och Mats Stjernqvist.

Några kvinnor och män väljer varandra – kanske utifrån en känsla av mindre sympati för den som valts ut, än för andra, eller för att just den personen påminner om någon, kanske om pappa, kanske om en älskad som svikit.

Kvinnan och mannen möts med skillnaden mellan sig; de hytter, sparkar, fräser och skriker så mycket de orkar. De som håller tillbaka dem, eldar också på.

Okej, det var väl skönt att skrika ett slag, men så stor förändring inombords blev det väl inte, tyckte jag, som dock tillhör den svårförändrade sorten, vilken också har svårt att göra övningar till verklighet. Det finns visserligen män som jag är arg på, men jag vill skrika direkt till dem, om jag tycker att jag ska skrika.

Någon hade det ännu svårare med inlevelsen – eller alltför lätt? – och ville inte vara med. Andra, som min rumskamrat Siv, hade stort utbyte av övningen. Hon tog alla chanser att spela med och tyckte att hon kommit igenom och blivit av med mycket ilska som hon burit på.

Allt deltagande var frivilligt.

Nästa dag var det dags för motsatt och slutlig övning: den stora hängivenheten för en annan människa, för mor och far och en partner av motsatt kön. Eftersom kvinnorna var i majoritet, fick några kvinnor göra "surrender"-övning med varandra, om de godtog det, eller med en man också, som då gjorde övningen en extra gång.

Jag hade tur. Jag fick en man, en bra, en mogen assistent, som varit med många gånger. Han klarade av att leva sig in i övningen så att jag verkligen kände mig älskad. Det var till och med så att hans fru blev svartsjuk. Svartsjuk-känslorna och rädslan, som förvånat henne själv, fick hon dock tillfälle att tala om och komma igenom efteråt. Det var överraskande men nyttigt att uppleva de här känslorna, sa hon.

Andra deltagare vittnade om ännu mer genomgripande upplevelser. Min rumskamrat hade exempelvis upplevt att se sig själv och den andra som *en*, eller att hon skulle kunna vara den andra. "Det var det mest fantastiska jag varit med om", försäkrade hon entusiastisk. Slutövningen var just att tänka sig *en* energi som, fylld av kärlek, strömmade genom båda.

Min egen största upplevelse var att hjälpa en kvinnlig kamrat igenom gammalt agg och djup sorg gentemot en far, som svikit. Känslorna var ett fängelse för henne – eller en börda som hon hittills inte förstått att hon bara kunde släppa – precis som Sandy ställde ifrån

Anna Sundberg, Sandy Levey och Mats Stjernqvist.

En avslutande kram.

sig den stol hon symboliskt bar omkring på under informationskvällen före kursen.

Jag älskade min kompis på stolen mitt emot mig så mycket jag kunde, och som jag skulle ha velat göra, om jag varit hennes far. Det var inte svårt. Det var roligt och naturligt att göra det. Och hon grät i mina armar och strålade efteråt och sa: "Jag är fri!" Jag fick intrycket att kursen verkligen blev en vändpunkt för henne.

"Tänd" av några deltagares starka förändringar och mina egna mindre dramatiska, men ändå påtagligt upplevda bekräftelser på mina teoretiska insik-

ter, anmäler jag mig till nästa kurs, och nästa... fast jag tvekar in i det sista. Jag tvekar om det är rätt *sätt*, att gå fler kurser. Jag tvekar också om Sandy verkligen är bästa läraren för mig att gå vidare med – hur mycket jag än uppskattar henne. Och jag tvekar om mina motiv. Kanske ska jag ståda i garderoberna, lyssna på min granne och ge pengarna till mitt fadderbarn i Indien i stället för att gå på kurs.

Jag tvekar dock inte om att syftet med kurserna är det rätta: att söka sin identitet allt mer i det högre jaget och distansera sig från egot. Se hur världen ser ut, känn hur du mår, när egot härskar! Och skillnaden när du är fri från dess tyranni.

Psi, världsbildsproblemet och mentala strukturer

Gunnar Matti

När man tar del av diskussioner som förts kring parapsykologin, kan man knappast undgå att uppmärksamma det jag vill kalla *världsbildsproblemet*. Det är uppenbart att allt som förs in under beteckningen *paranormalt*, är kontroversiellt och väcker starka känslor av olika slag. Det finns många orsaker till detta, men en grundläggande faktor – åtminstone för oss västerlänningar – är att paranormala fenomen inte så lätt passar in i den världsbild som de flesta av oss är uppvuxna med. Den vetenskapliga världsbilden – eller kanske snarare *bilden* av denna världsbild, vilken genomsyrar hela vår kultur – lämnar inget utrymme för existensen av sådana fenomen som parapsykologin studerar.

För dem som tror på förekomsten av paranormala fenomen, utgörs världsbildsproblemet bland annat av att formulera en övergripande teori, som på ett logiskt sätt införlivar det paranormala.

Parapsykologer och andra parapsykologiskt intresserade har genom åren både förvånats och upprörts över det kompakta motstånd som parapsykologin rönt från grupper inom vetenskapsvärlden och bland allmänheten. Inte sällan har man därför letts in på funderingar och frågeställningar av psykologisk och sociologisk art i försöken att förstå de många gånger irrationella och känslomässiga beteenden som parapsykologin genom sin blotta existens framprovocerat hos skeptiker och andra.

Som en följd av den framväxande vetenskapssociologin och -psykologin har den parapsykologiska diskussionen alltmer kommit att handla om problemställningar som exempelvis behandlar de icke-rationella, metafysiska förhållanden om verklighet och

vetenskap, som i enlighet med T. S. Kuhns teorier ofta är bakomliggande faktorer i kontroverser och debatter mellan "psi-troende" och "skeptiker". Kuhns tes att företrädarna för tävlande paradigmer alltid talar åtminstone delvis förbi varandra, eftersom ingen sida vill gå med på alla de icke-empiriska förutsättningar som motståndaren behöver för sitt bevis,¹ är ofta en passande beskrivning av de parapsykologiska debatter som exempelvis förekommit i Sökaren genom åren.

Parapsykologi – en anomali i vetenskapssamfundet

I T. S. Kuhns anda hävdar Jan Bärmark och Ingemar Nilsson att parapsykologin fått en ställning av "artefakt i forskarsamhället", eftersom "den definitionsmässigt stått i opposition till de förhållanden som övriga vetenskaper, och i synnerhet psykologin, arbetar efter".²

Dessa förhållanden är mer eller mindre uttalade och rör verklighetsuppfattning och vetenskapssyn. De är ofta icke-rationella och metafysiska och styr forskarens val av metoder, problemställningar, perspektiv och även teoriformulering och teoriprövning.³ Särskilt vid konfrontation med en ny forskningsinriktning är det utifrån dessa antaganden som forskarna argumenterar.⁴

Bärmark och Nilsson anser att eftersom så mycket står på spel – i form av "naturens lagbundna ordning", världsbild och människosyn – när det gäller att ta ställning till det paranormala, skulle ett accepterat av fenomenen i många fall leda till en "kognitiv dissonans", dvs ett slags mental desorientering.⁵ Bärmark och Nilsson anger ett par vanliga strategier som forskare till-

griper, när de konfronteras med parapsykologin. Den första är ett a-prioriskt förnekande av fenomenens existens med hänvisning till deras osannolikhet, "därmed åberopande sig på Humes argument mot mirakel".⁶ Några bevis godtas inte. Den andra strategin benämner de "rationalisering", vilket gäller för de forskare som på grund av okunnighet om den parapsykologiska litteraturen påstår att dessa fenomen kan förstås och förklaras "utifrån naturliga orsaker".

Bärmark och Nilsson menar att eftersom parapsykologin varken har upprepbara experiment eller någon övergripande och hållbar teoribildning, och dessutom är i konflikt med andra vetenskaper, måste parapsykologerna tillgripa en annan typ av argument för att kunna hävda sig i vetenskapssamfundet. De argument som då aktualiseras, hänger framför allt samman med världsbilden och vetenskapssuppfattningen. De anser att de problem som parapsykologin har och alltid har haft, gäller för alla vetenskaper (blivande vetenskaper) som varit, eller är, i en liknande outsiderställning i förhållande till vetenskapssamfundet i stort. Idéhistoriska studier av parapsykologin har därför en generell betydelse och ett allmänt vetenskapshistoriskt och vetenskapsteoretiskt intresse. Studier av parapsykologin kan ge en bild av hur "filosofiska förhållanden" (rörande världsbild, människosyn och vetenskapssuppfattning) "formar en vetenskaps utveckling".⁷ Parapsykologer har alltså känt sig tvingade att mer eller mindre anpassa sig till dessa – ofta outtalade – "filosofiska förhållanden", som de mer etablerade vetenskaperna utgår från i den praktiska verksamheten.

Vardagslivets "osynliga" världsbild styr forskningen

Många parapsykologer har, speciellt de senaste årtiondena, hoppats att den nya fysiken ska kunna bli en bundsförvant i kampen för ett nytt paradigm och en ny världsbild. Det är dock uppenbart att den nya fysiken ännu inte legat till grund för någon allmänt accepterad världsbild. De världsbildsformuleringar som den nya fysiken gett upphov till, ligger fortfarande på en mycket teoretisk och abstrakt nivå, utan kopplingar till det vardagliga liv vi alla lever. De har inte trängt in i vardag, samhällsliv eller politik, inte heller i övriga vetenskaper i någon nämnvärd utsträckning.

Majoriteten fysiker, liksom andra forskare, är emellertid inte särskilt intresserade av att försöka se vilka filosofiska konsekvenser deras forskning kan ha. En orsak är de vetenskapsideal som nypositivisterna från Ernst Mach och framåt skapat: vetenskapsmän ska inte gå utanför sitt ämne och formulera världsbilder och dylikt, ty det är metafysik och hör inte hemma i den sant vetenskapliga verksamheten. Den ökade specialiseringen har också motverkat framväxten av en övergripande och allmän världsbild utifrån modern vetenskap. Filosofin – som en gång i tiden var vetenskapens krona och centrum – är heller inte till någon hjälp, då den för länge sedan uppgett ambitionen att foga samman kunskap till helhetsuppfattningar om tillvaron.

Alla dessa faktorer har lett till förvirring angående "den vetenskapliga världsbilden". Trots att den nya fysiken från Einsteins och kvantpionjärernas tid i mångt och mycket är icke-materialistisk, icke-deterministisk, icke-mekanistisk, icke-kausal, icke-linjär etc, har detta ändå inte medfört några större konsekvenser för vad som allmänt antas utgöra den vetenskapliga världsbilden. Samhället och vetenskaperna styrs i stort sett fortfarande av en verklighetsuppfattning som har sina rötter i 1600-talets vetenskapliga revolution och 1700-talsupplysningen. Det är inte alla som håller med om detta, men om man försöker se vår kultur, vårt samhällsliv, i sin helhet, i alla sina yttningar, och särskilt dess underliggande, mera osynliga och förutsatta nivåer, lär man nog finna att moderna varianter av den mekanistiska och materialistiska världsåskådningen fortfarande har ett förvånansvärt fast grepp om oss och våra liv.

Det positivistiska idealet, som influerat forskningen, att hålla metafys-

siska frågeställningar rörande världsbild och människosyn etc utanför vetenskapen har lett till att dessa bortträngda "ovetenskapliga", "luddiga", "meningslösa" och ideologiskt brännbara frågeställningar istället smugit sig in bakvägen och genomsyrat det vetenskapliga arbetet på en "tyst", underförstådd nivå. Kuhn och andra vetenskapsteoretiker har påvisat just dessa processer.

Angående den moderna naturvetenskapens relation till metafysiken säger de båda filosoferna Konrad Marc-Wogau och Rudolf Johannesson följande i läroboken *Filosofi för gymnasiet*:

"De flesta representanter för modern naturvetenskap torde dock numera ta avstånd från sådana metafysiska konsekvenser. Den dominerande tendensen torde gå ut på att upprätthålla en klar gräns mellan metafysik och vetenskap. Vetenskapens begrepp och teorier uppställs inte i syfte att nå den objektiva, sanna eller egentliga verkligheten. De har ingen annan uppgift än att vara hjälpmedel att beskriva våra erfarenheter. Frågan huruvida relativitetsteoriens icke-euklidiska fyrdimensionella rum-tidskontinuum existerar 'i verkligheten' torde sålunda i regel avvisas som främmande för vetenskapen. Frågan är i stället om relativitetsteorin möjliggör en mer enhetlig och logiskt sammanhängande beskrivning av det förefintliga erfarenhetsmaterialet än äldre teorier.

Därför reser den moderna naturvetenskapen i regel inte några anspråk på att med sina konstruktioner komma verklighetens sanna och egentliga natur närmare än vad som är fallet i den naivt realistiska uppfattning som vi utgår från i det dagliga livet. Det finns ingen anledning att låta den ena verklighetsuppfattningen som den enda sanna undantränga den andra."⁸

Den positivistiska vetenskapsideologi som Marc-Wogau och Johannesson beskriver i citatet ovan, låter ju tolerant och bra, men verkligheten är en annan, vilket Kuhn, Paul Feyerabend med flera visat. De har övertygande påvisat att gränsen mellan metafysik och vetenskap irte går att upprätthålla i praktiken. Världsbildsantaganden sipp- rar in i forskarens verksamhet på alla nivåer, och eftersom vetenskapen idag är så oerhört specialiserad och ingen övergripande, heltäckande teori finns, som fogar in varje disciplin i en större enhet, blir resultatet vad som ibland kallas "fackidioti". Många vet väldigt mycket om sin lilla del av verkligheten, men kunskaperna om de övriga veten-

skapliga fälten är hos en vetenskapsman ofta inte större än hos lekmannen, den oinvidige.

De världsbildsantaganden, de ideologier, som nästan omärkligt tränger sig in i vetenskapandet, blir därför ofta präglade av "den naivt realistiska uppfattning som vi utgår från i det dagliga livet".⁹

Utbildningen, den vetenskapliga litteraturen, den praktiska forskarverksamheten har alla talat samma språk till forskaren: håll metafysiken utanför vetenskapen! Detta har lett till att vetenskapsmän i allmänhet inte har vana, intresse eller erfarenhet av att koppla samman övergripande filosofiska frågeställningar med sin egen forskning.

Men de underförstådda, underliggande förhållsantaganden om verkligheten, som vetenskapsmän likaväl som lekmän har, visar sig ofelbart när de hotas av exempelvis påstått paranormala fenomen. Då plötsligt agerar man som om vetenskapen sitter inne med sanningar – "naturlagar" etc – vilka är orubbliga. Då tar man inkonsekvent nog inte avstånd från vad som uppfattas som vetenskapens metafysiska implikationer, utan då vet man med ens hur det är – "och alla vet ju att paranormala fenomen inte kan existera; de är ju så osannolika och strider mot de orubbliga naturlagarna". Då är man inte längre så odogmatiskt ödmjuk och fördomsfri som vetenskapsideologin låter påskina.

Den rådande världsbilden, som vardagslivet i stort sett format och som känns trygg och hela tiden bekräftas genom erfarenheten, är, trots alla mer eller mindre avancerade teoretiska överbyggnader, ändå för de flesta västerlänningar i grunden en variant av den mekanistisk-materialistiska världsbilden. Se exempelvis på den människosyn som är förhärskande inom medicin, psykiatri och biologi: det själsliga reduceras till fysiska, biochemiska komponenter och processer! Denna världsbild pockar på att bekräftas och komma fram även i det vetenskapliga arbetet, då den är så grundläggande och fyller många känslomässiga behov, inte minst behovet av trygghet. Denna vardagsimpregnerade världsbild har i många av forskarens världsuationer "vetorätt". Rötterna är starka och har djupa förgreningar till Galilei, Newton, Laplace med flera. I valet mellan två likvärdiga alternativ vad gäller tolkning av ett visst experimentresultat vinner oftast det alternativ som har den starkaste anknytningen till vardagslivet och de värderingar, normer och synsätt som överensstämmer med

"sunt förnuft" – eller, med Sven Erik Liedmans ord: "Varje vetenskaplig teori, varje vetenskaplig ansträngning är åtminstone i någon mån ideologiskt betydelsefull, nämligen för de vetenskapsmän av kött och blod som utvecklar och arbetar med teorin i fråga. För dem har teorin, hur exklusiv den än må vara, sitt omedelbara levande sammanhang med normer och värderingar."¹⁰ Han säger vidare att "ideologins naturliga medium är vardagen. Det som utgör ideologins fasta stomme är allt det som framstår som vanligt, självklart, naturligt, dvs det som synes bekräftas om och om igen. En åsikt, en värdering, ett handlingsprogram har störst utsikt att slå igenom och accepteras om det faller in i ett existerande mönster av handlingar, åsikter och värderingar, som utvecklats och slipats av i en lång vardaglig erfarenhet."¹¹

Utifrån Liedmans ideologibegrepp är det tydligt att vetenskapen har många ideologiska komponenter – bestående av försanthållanden, normer och värderingar – trots alla försök att hålla isär ideologi och vetenskap.

Världsbilden – en kulturellt förankrad mental struktur

Ideologin frodas och utvecklas i vardagslivet, många av de föreställningar och begrepp som den mekanistisk-materialistiska världsbilden innehåller bekräftas i sin giltighet till synes varje dag i våra liv, vårt sätt att leva. Därför är det mycket svårt att i grunden ändra sin livsföring, sitt tänkande, kännande och varande på basis av de abstrakta och för vardagslivet främmande upptäckter och teorier som den moderna fysiken allt sedan Einstein begåvat oss med.

Det mesta i vårt vardagliga liv sker på en automatisk nivå. Vi är socialiserade, alltsedan barnsben, in i ett särskilt sätt att tänka, värdera och förhålla oss till omvärlden. Den moderna fysikens rön har inte integrerats i våra liv; de är enbart teorier för oss. Även om vi tror på dem, och även om vi på en manifest och artikulerad nivå kanske hyser en världsbild som kan anses relativt "modern", glömmar vi av oss direkt, när vi konfronteras med det verkliga, mycket konkreta fysiska livet, som på många sätt utgörs av en kamp med den tröga och motspijämiga materien, och vi faller lätt in i tänkesätt och använder begrepp som på en mer grundläggande nivå svär mot vår medvetna intention. Vi kanske kritiserar positivismen samtidigt som vi – utan att vara medvetna om det – ändå i själ-

och hjärta håller med om flera av positivismens grundläggande antaganden och föreställningar.¹²

Man kan säga att världsbilden i vidare mening är ett kulturellt fenomen. Den genomsyrar hela vår tillvaro, vårt sätt att handla, känna och tänka, vårt språk, och därför är det inte lätt att på allvar ändra världsbild; den sitter på många sätt fast i ryggmärgen. En världsbild och människosyn finns materialiserad i samhällslivet, i produktionen, arbetslivet, i ekonomiska villkor etc.

För en genomsnittlig västerlänning utgör det paranormala ett hot mot många av dessa invanda livsmönster och mentala strukturer – liksom till stor del också den nya fysiken gör, om man tar den på allvar. Och även om det som idag kallas paranormalt har en reell existens, kommer troligen dessa fenomen aldrig att kunna bevisas vetenskapligt, empiriskt, utifrån vår nutida uppfattning om vetenskap, då ju denna sammanhänger med en viss syn på de fenomen som vetenskapen undersöker och som i sin tur indirekt pekar ut vad som är verkligt och vad som inte är det. En viss verklighetsuppfattning finns inbyggd i den vetenskapliga metoden och i hela vetenskapsvärldens både mentala och materiella infrastruktur, och där finns inget utrymme för något som går utanför dessa konstruerade ramar. Det säger sig självt att något som benämns "para"- normalt inte kan höra hemma där. Om det paranormala verkligen existerar eller inte är en helt annan fråga.

Även parapsykologer som tror på det paranormalas existens – och påstår sig hysa en holistisk, andlig eller i någon mån idealistisk världsbild, sitter många gånger omedvetet fast i den materialistisk-mekanistiska verklighetsuppfattningen i sitt sätt att tänka, använda begrepp, förhålla sig till omvärlden, och inte minst i sin forskning. J. B. Rhine, den experimentella och kvantitativt inriktade parapsykologins portalfigur, utgör ett tydligt exempel på detta dilemma. Enligt R. Laurence Moore hyste Rhine en 1800-talsmässig övertro på den experimentella forskningen. Han ville bevisa det andligas existens med metoder och utrustning anpassade för en behaviorist. Han ville mäta det omätbara och göra den nyckfulla psi-förmågan förutsägbar.¹³

De problem som hör samman med världsbilden är för parapsykologin således inte av det lättaste slaget. De flesta parapsykologer är överens om att en lösning av de paranormala fenomenens gåta kräver en ny världsbild, men

många verkar inte vara medvetna om att en ny världsbild kräver ett nytt sätt att tänka, ett nytt sätt att "se". Kanske är till och med ett nytt språk nödvändigt, då ju språket förmedlar en världsbild. Dessutom är den materialistiska åskådningen intimt förenad med en praktisk materialism, vilket ju vår nutida västerländska kultur i hög grad präglas av. I förlängningen kanske en ny världsbild kräver ett nytt sätt att leva för att på allvar kunna slå igenom. Att ändra världsbild är således ingenting man kan göra i en handvändning enbart genom ett förnuftsmässigt beslut.

Noter

- 1 T. S. Kuhn, *De vetenskapliga revolutionernas struktur* (Lund, 1979) s 123.
- 2 Jan Bärmark & Ingemar Nilsson, "Forskning om det övernaturliga; Från spiritism till ESP-fenomen", i *Idé och Lärdom* (Lund, 1973) red R. Ambjörnsson s 270.
- 3 "Metafysik läran om tingens o tillvarons innersta väsen, om den sanna verkligheten (till skillnad från den vi omedelbart upplever)" ur *Bonniers Svenska Ordbok* (Sthlm 1990). Det finns många typer av metafysiska läror, ex är den filosofiska materialismen, dvs uppfattningen att universum endast består av materia i rörelse, en materialistisk metafysik.
- 4 Bärmark/Nilsson, s 270.
- 5 Ibid s 270.
- 6 Ibid s 272.
- 7 Ibid s 272.
- 8 Konrad Marc-Wogau & Rudolf Johannesson, *Filosofi för gymnasiet* (Sthlm 1975) (1:a uppl 1968) s 151.
- 9 Ibid s 151.
- 10 Sven Erik Liedman, "Om ideologier", i *Om ideologier och ideologianalys*. Uppsatser av Sven Erik Liedman m fl (Göteborg 1984) s 37.
- 11 Ibid s 40.
- 12 Kaj Håkanson, *Den skapande tomhetens bild*; Om kunskap och kärlek (Sthlm 1988) s 31.
- 13 R. Laurence Moore, *In Search of White Crows*; Spiritualism, Parapsychology, and American Culture (New York, 1977) s 202.

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET – PASADENA

Pris 60:- för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

Indian lär ur Fredens stora lag: – Dialog är nyckeln till förståelse

Hans Brattberg

– Ni i västvärlden måste lära er att föra dialog. Det är tekniken för ömsesidig förståelse, det civiliserade sättet att lösa konflikter.

– Sedan tusen år har sex indiannationer kunnat hålla fred med varandra genom att man varje år träffats och fört dialog. Vi talar om Fredens stora lag – "The Great Law of Peace".

Indianen Manitonquat – på engelska Medicin Story – har sedan 1977 rest i västvärlden – USA, Kanada, Västtyskland, Holland, Schweiz, Danmark, Norge och Sverige – för att sprida indiansk visdom och lära människor att förstå och bli förstådda.

Att föra dialog är att samtala med total uppmärksamhet, att lyssna färdigt och reflektera över vad som sagts, att inte tappa tråden utan se till att den oavbruten förs vidare.

En monolog kan vara dialog så länge som alla inblandade verkligen lyssnar. Men så fort exempelvis en lärare upptäcker att någon elev ser tveksam ut, gäller det för läraren att hejda sig och reda ut orsaken.

Manitonquat använder sig av vad han kallar "a talking stick" en pratpinne (jämför walking stick = promenadkäpp) – en penna, en liten boll eller annat mindre föremål, någon gång en mikrofon.

Om det är flera deltagare, bör man sätta sig i en ring och placera pratpinnen i mitten. Den som börjar tar pinnen i handen och vet då att han (eller hon) har ordet och pratar så länge det behövs, pratar till punkt.

Därefter läggs pinnen tillbaka i mitten så att den som känner sig manad att ta upp tråden kan gripa den. Eller

också lämnas den direkt till den som uttryckligen vill svara.

Eftersom alla människor vill bli förstådda, måste vi lära oss att försöka förstå alla människor. Självbehärskningens konst är svår för den ivrige, som gärna vill avbryta, visa sin förståelse och ta över.

Pratpinnen fungerar som en påminnelse. När man tränat ett slag, kan man föra dialog utan pinne. Då har man lärt sig lyssnandets konst, grunden för all förståelse.

Dialogen förutsätter en ömsesidig vilja till förståelse. Så länge den ena parten ställer krav för att dialogen skall komma igång, krav som motparten inte kan acceptera, kan förstås ingen dialog starta.

Renade fångar

På senare år har Manitonquat arbetat i amerikanska fängelser. Han har lärt ut en indiansk reningsceremoni – bastu för kropp och själ – i kombination med att sitta i cirkel och föra dialog.

– Somliga fångar har indianskt påbrå, medan andra är katoliker, protestanter, muslimer. Oavsett detta så upplever de ceremonin som meningsfull, som något som ger deras tro ett djupare innehåll.

– För mig som indian är jorden helig, liksom alla dess människor, djur och växter. Inom vissa religioner ser man jorden som förbannad, som om människan ska härska över den.

– Men givetvis är människan en naturvarelse. Hon ingår i naturen, hon är

beroende av sin omgivning och kan inte existera isolerad från den. Det borde alla människor förstå.

Manitonquat, som är 61 år, bor i ett reservat (Mettanokit Outreach, Another Place) i Greenville, New Hampshire, USA och har blivit berömd som historieberättare. Han tillhör indiannationen Wampanoag of Massachusetts.

Ingen dialog

Manitonquat deltog i den sjätte världskonferensen för ursprungsbefolkningar som i fjol hölls i samisk regi. Det var i Tromsö i Norge.

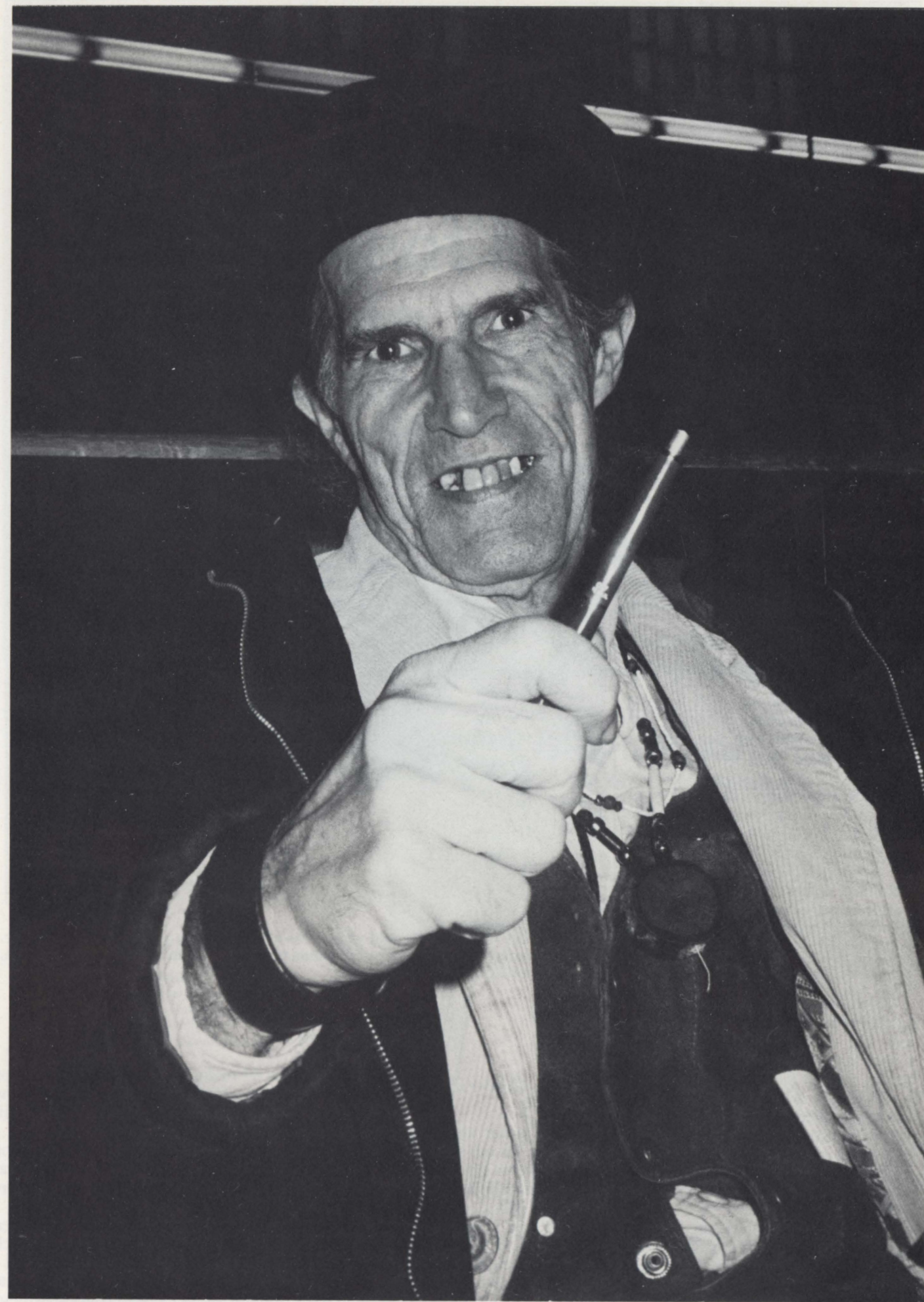
– Det var organiserat på västerländskt manér med talarstol och åhörarbänkar. Då fungerar inte dialogen utan deltagarna isoleras från varandra.

När jag träffar Manitonquat, är han på väg från Helsingfors, där hans svenska fru, skådespelaren och regissören Ellika Lindén, tillfälligtvis arbetar.

Det är oktober 1990 och på tidningarnas förstasidor läser vi att Saddam Hussein vill ha dialog med Margret Thatcher, som dock ställer som villkor att Hussein först lämnar Kuwait.

Som sagt, ni måste lära er vad dialog är och hur den förs, ler Manitonquat, när han stiger på Norrlandståget för framträdanden i Gävle och Sandviken.

Ytterligare några svenskar, ytterligare några av de fem miljarderna världsinvanare, skall genom Manitonquat få lära sig "The Great Law of Peace" – Fredens stora lag.

– Den som har pennan har ordet och får inte avbrytas förrän han talat till punkt, förklarar Manitonquat. Foto: Hans Brattberg.

Roberta visar sin nya teknik: Vaggande i fostrets takt kan göra oss pånyttfödda

Hans Brattberg

Ett omskakande sätt att bli helad på – och ändå lika rofyllt och bekvämt som vi en gång hade det i mammas mage. Ett vaggande som skall få oss att känna oss födda på nytt.

Helande pulsering – holistic pulsing på engelska – heter den allra senaste terapimetoden som nått vårt land. Den kom en sensommardag med Roberta Skye från Nya Zeeland, personlig elev till metodens upptäckare, den i Australien verksamma Tovi Browning från Israel.

Med Sverige som första anhalt reser Roberta runt i Europa för att lansera vaggandet. Vi träffar henne på det nya hälsocentret Spirare i Stockholm, där hon demonstrerar tekniken.

Roberta skakar i en jämn rytm – som skall motsvara moderlivets pulsslag, 120–180 i minuten. Hon säger, att hon dagligen ger mellan åtta och tolv behandlingar – och varför hon inte blir trött?

– Metoden är ömsesidig. Den är nyttig både för den som skakar och den som blir skakad. Som medhjälpare slipper man det annars så vanliga problemet med att känna sig utbränd.

– Man kan arbeta med precis vem som helst – med gamla, med sjuka eller med dem som "bara" vill upptäcka sig själva. Det är både angenämt och glädjefyllt. Särskilt välgörande att bli skakad är det för människor som råkat ut för någon chock.

– Smärtsamma minnen kan – liksom när vi till vardags lägger band på våra känslor – orsaka låsningar, kroppsliga blockeringar, som hindrar oss från att må bra. Med mjuka vaggningar får man spänningar att släppa. Det behövs kanske tio, tolv behandlingar om man vill bli helt bra.

Roberta Skye från Nya Zeeland vaggas oss i den takt som vi upplevde som foster. Sverige blev först i Europa med att få känna på tekniken, som utvecklats i Australien. Foto: Håkan Rodén.

Eget ansvar

Roberta menar att blockeringarna lär oss något om oss själva. Och att när vi blir medvetna om hur vi låser oss, så får vi valmöjlighet och därmed makt över oss själva.

– Då kan vi ta ansvar för det som händer oss, så vi inte tror oss vara offer för omständigheterna. Inom sjukvården täcker man över sjukdomssymptom. Men vi lär oss aldrig att hela oss själva så länge vi ber doktorn göra oss friska.

Särskilt viktigt tycker Roberta det är

att vi tillåter oss de känslor vi bär på – och inte bekämpar dem. Att erkänna dem är – menar hon – första steget till förändring, själva energin ändras.

– Vi slösar lätt en massa energi på att tjata på oss själva. När vi accepterar oss som vi är börjar något att hända av sig själv.

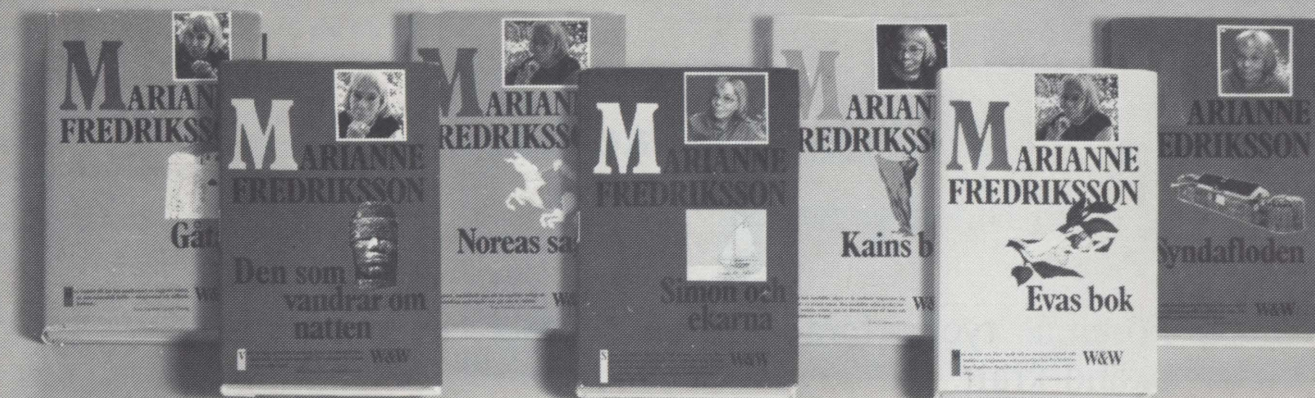
Metoden verkar enkel – men den som vill fördjupa sig i dess detaljer och bakomliggande tankar, kan göra det i en bok på engelska, som är på inte mindre än 385 sidor: Tovi Brownings "Gentle miracles – holistic pulsing", som man kan få tag i genom Spirare Inspirational Center.

Marianne Fredriksson

Samtliga romaner i inbundna lågprisutgåvor

Evas bok * Kains bok * Noreas saga * Simon och ekarna

Den som vandrar om natten * Gåtan * Syndafloeden

"Vill man bli berörd och kanske lära något om sig själv är Marianne Fredrikssons insikter i romanform något att rekommendera."

Helena Ljung i Barometern

I bokhandeln

W&W

Meditationer

Shakti Gawain

Här kan du läsa de mycket omtyckta meditationerna och visualiseringsövningarna från Shakti Gawains senaste kassettbandserie, *Meditations with Shakti Gawain*. Före varje övning finns en introduktion av Shakti där hon förklarar syftet med övningen, innan hon leder läsaren in i varje meditation.

Skapa ditt inre rum: En fridfull, livgivande plats i ditt inre.

Kontakt med din inre vägledare: En källa till intuitiv vägledning.

Balansering av de inre manliga och kvinnliga energierna: "Föreningen av de inre manliga och kvinnliga energierna i människan är grunden för all skapelse. Kvinnlig intuition plus manlig handlingskraft är lika med kreativitet."

Upptäck ditt inre barn: En föryngrande källa till glädje, skaparkraft och självhelande

Uttryck din skapande kraft: Gör dig av med de hinder som står i vägen för din skaparkraft och upptäck dina obegränsade möjligheter.

Häft. 98 sid.
Pris: 95:–

Hjärtefrågor

– din inre skattkammare

Louise L. Hay

I den här vackra lilla presentboken delar Louise L. Hay med sig av sin livsfilosofi och sina erfarenheter som en hjälp för vårt dagliga liv. Hennes kärleksfulla livsvisdom och insiktsfulla iakttagelseförmåga berikar ditt liv med beslut och val som verkligen påverkar din andliga utveckling.

Har du har några besvär med din hälsa, karriär, pengar, rädsla, beroenden eller något annat grundläggande problem som ligger i vägen i ditt dagliga liv? I *Hjärtefrågor* har Louise på ett omsorgsfullt sätt samlat sina favoritbehandlingar, meditationer och affirmationer för att göra dig uppmärksam på och lära dig att frigöra dig ifrån det som du har problem med. När du läser boken kan du känna glädjen och friden som strömmar mot dig från varje ord, varje tanke och uttryck från Louise! En underbar bok!

Vackert inbunden presentupplaga.

Inb. 236 sid.
Pris: 172:–

Beställ vår
nya katalog!

Ordertel: 0250-420 55

Ja, jag beställer följande och får dessutom en innehållsrik bok- och kassettkatalog.

☐ Meditationer 95:–
☐ Hjärtefrågor 172:–

28:– tillkommer i porto och pfs. avg.

Namn

Adress

Postadress
TEXTA TYDLIGT!

Frankeras ej
Energica
betalar
portot

Energica Förlag

Svarspost
780105600
S-794 00 Orsa
Sverige

En natt att minnas

Fortsättning på artikeln "Poltergeist, psykikinesi och apport 1844, 1952 och 1991" i nr 7.

Nils-Olof Jacobson

Föremål tycks fara genom rummet, drivna av en okänd kraft.

Hemma hos Lars

Leo och jag besökte Lars O. den 3 augusti. Han bor i ett gult hus vid vägen genom byn. Huset verkar inte så stort utifrån, men innehåller många rum. (Bild 1 visar en skiss av bottenvåningen.)

Utanför huset stod en uttjänt vedspis och några olika små värmepannor för anslutning till en sådan. Det hade sina orsaker. En dag i oktober 1990, berättade Lars, för en sådan värmepanna på egen hand ut i trädgården. Den var hopkopplad med spisen i köket. Det var flera vittnen närvarande, sade Lars, däribland en besökande läkare som dock vägrar att låta sig intervjuas om händelsen. Värmepannan bara lyfte med ett brak och försvann, och återfanns sedan i trädgården. Där den hade stått blev en öppning till köket och vattnet forsade genom de avbrutna rören, men det blev inget hål i ytterväggen.

(Esko hade besökt Lars strax efter händelsen, och bekräftade: "Rören till pannan var inte avsågade utan avslitna. Ingen människa skulle kunna demontera en panna på det viset. En bit av ett rör satt fast i en björkstam.")

Under spiskupan i köket låg nu diverse bråte. Eftersom spisen var gammal och uttjänt passade Lars på att ta ut den; en ny skulle sättas in. I det angränsande hörnet av mellanrummet hade man börjat mura; där låg tegelstenar av varierande storlek och diverse

murningsredskap.

Bokhyllor och skåp var fyllda av böcker, de flesta gamla. Där fanns också gamla telefonkataloger, reklam-broschyrer och liknande. En hög med flera dussin stora svarta antecknings-

böcker innehöll prydligt handskrivna patientjournaler från homeopatpraktiken, som fortsatte till fram på 70-talet. Lars visade också kartonger med tusentals brev som han fått under årens lopp.

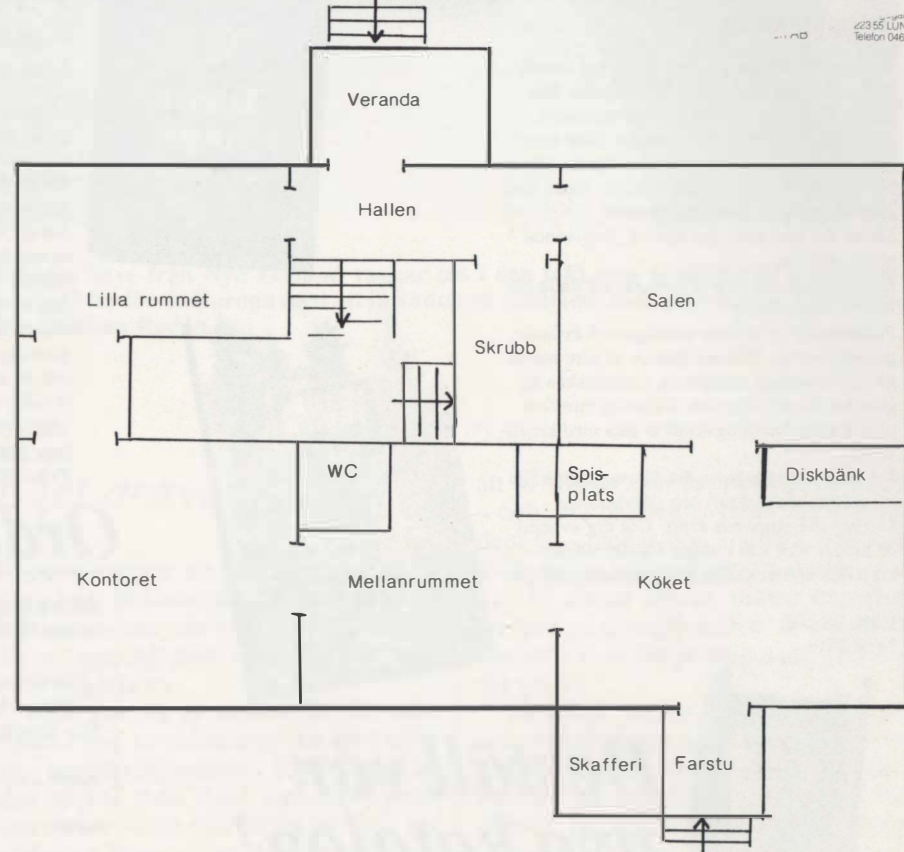

Bild 1. Skiss över bottenvåningen i Lars hus.

Text och foto: Nils-Olof Jacobson

Kvällen förflöt under livligt samtal, där Lars (och i någon mån Leo) berättade om tidigare händelser. Vi diskuterade olika ämnen och företeelser. Lars hade mycket bestämda åsikter om det mesta. Han föreföll spänd och forcerad och berättade långa, invecklade historier, som inte var lätta att följa.

Ovanpå bodde hans hushållerska Marta. Hon serverade te och smörgås, men sa inte mycket och höll sig för sig själv. Förutom Lars och Marta bodde i huset ett obestämt antal katter.

Ett par gånger under kvällen bullrade det till på olika ställen, i ett annat rum än där vi befann oss. Olika föremål återfanns på platsen för bullret, föremål som inte hörde hemma i rummet. En morakniv satt fast i väggen i en skrub; Lars påstod att den inte hade funnits där förut. Jag kände mig inte övertygad; visserligen kunde jag inte konstatera någon uppenbar orsak till bullret, men det kunde ju tänkas att en katt hade råkat komma åt något, eller Lars kunde ha arrangerat det på något sätt. Leo var besviken att inget mer hände. Så småningom for vi hem.

Vi återkom nästa kväll, den 4 augusti. Lars verkade mer avspänd nu. Vi talade om olika föremål som enligt Lars och Leo hade apportionerats tidigare. Efter drygt en halvtimme kom den första händelsen. Den enbart var inte helt övertygande, men den fungerade kanske mest som "uppvärmning" till vad som skulle komma sedan. Det blev en natt att minnas!

Händelsekatalog

Här följer en beskrivning av vad som hände under kvällen och natten, efter noteringar jag gjorde på bandspelare. Jag har delat in händelserna i fem grupper:

(1) Lars är väl inne i mitt synfält och gör såvitt jag kan se ingen rörelse som kan förklara händelsen.

(2) Lars är i utkanten av mitt synfält. För att han skulle åstadkomma händelsen skulle det rimligen krävas en så stor rörelse att jag borde notera den.

(3) Jag har inte Lars i mitt synfält när händelsen inträffar.

(4) Ljudfenomen med upphittade föremål i ett annat rum.

(5) Ljudfenomen utan upphittade föremål.

1

20.00. Vi sitter alla tre i salen och samtal. Det hörs ett skrammel från skrubben, vi går in där och finner diverse

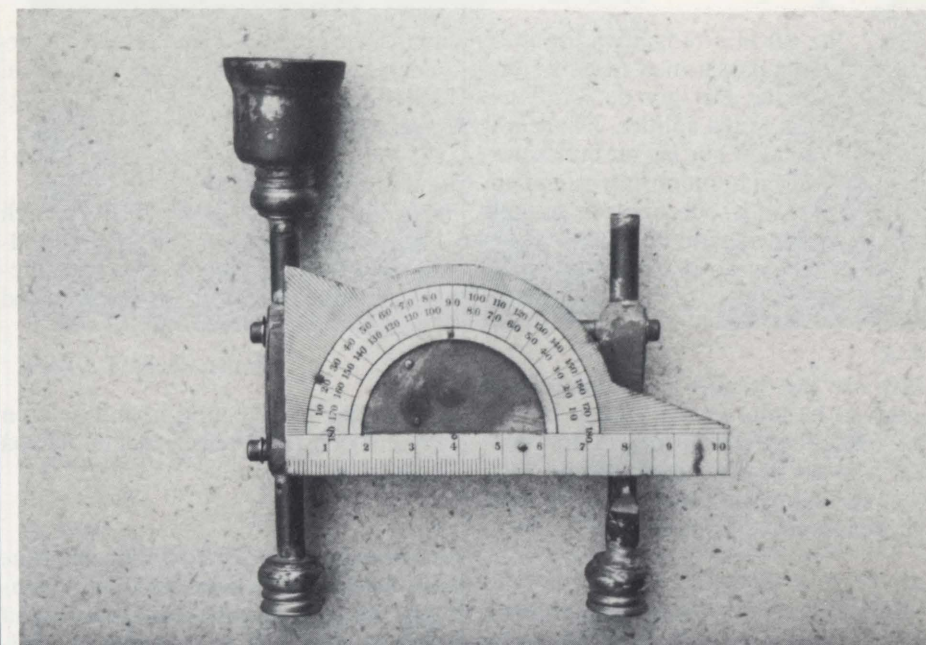

Bild 2 A.

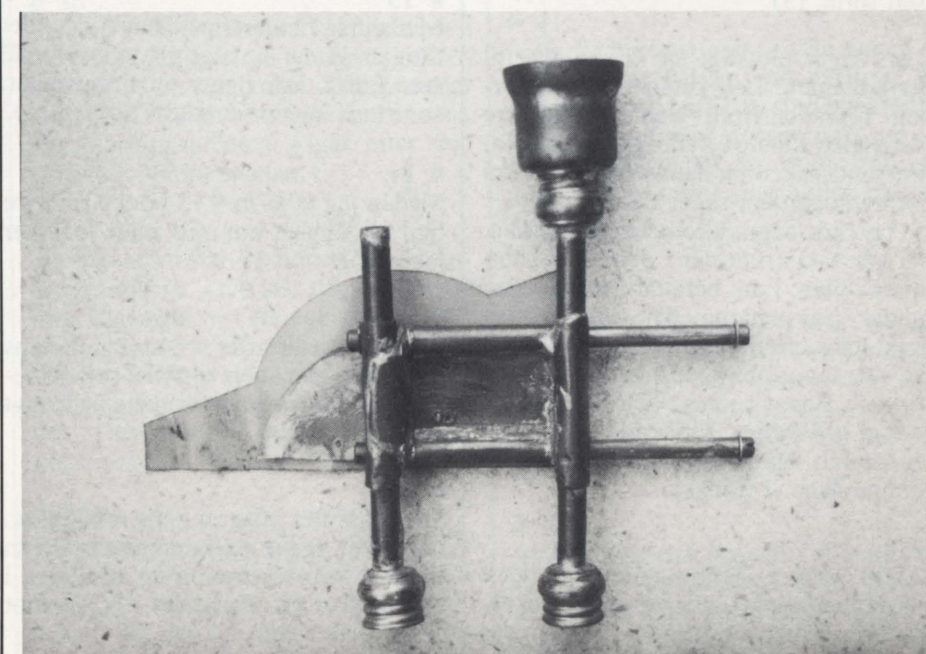

Bild 2 B. Vet någon läsare vad detta instrument används till?

föremål i en hög på golvet: En ca 1.80 lång tältstång av metall med tvärbygel upptill, ett instrument av okänd användning (bild 2), ett smalt kopparrör ca 1.50 långt, en träribba 2x5 cm, en halv meter lång, och ett stort paket. Just när jag kommer in i skrubben ser jag ännu en likadan bit träribba röra sig uppe på en hög hylla, och den faller också ner. Vi går ut i köket för att öppna paketet, som är tejp och inslaget i sidor från Dagens Nyheter 21.7.91, med flera stämplat "åhléns"; stämpelfärgen är färsk och smetar av

sig. Paketet innehåller en större använd kofot och en tumstock i aluminiumliknande metall; den ser ny ut. (4)

2

Medan vi undersöker föremålen hörs ett buller från mellanrummet där Lars står i dörren till köket. På golvet bakom honom ligger en tegelsten, han säger att den slog till honom i ryggen. "Det var första gången, de har aldrig rört mig förut", säger han och låter upprörd. (2)

3

20:12. Jag går ut i trädgården för att se om träbitarna passar med en lång ribba som ligger där. Det gör de; brottytan är jämn utan långa splitter. När jag är på väg in i köket hör jag ett buller därifrån. Leo berättar att inifrån salen kom ett glas flygande och landade på golvet; på färdens skvätte det vatten i hans nacke. Lars stod i köket när detta hände. (3)

4

Just när jag stänger av bandspelaren efter att ha talat in # 3 klingar det till på köksgolvet bakom mig. Lars plockar upp en pennvässare i form av ett litet strykjärn, som han säger har stått på skrivbordet i kontoret. (2)

5

20:19. Lars öppnar dörren till skrubben där # 1 inträffade, och innanför dörren står nu ett tydligen mycket gammalt strykjärn, som han säger han inte har sett förut. (3)

Lars säger plötsligt att vi ska åka till kyrkogården. Leo kör gärna, han verkar förväntansfull. Han har tidigare varit med Lars på kyrkogårdar, där intressanta saker har hänt. Lars får energi på kyrkogården, säger Leo.

Leo kör några kilometer till kyrkan. Vi går sakta runt där i den stilla sommarkvällen. Lars berättar om livsöden under gravstenarna; där finns många med hans efternamn. Han talar om två av sina favoritdiktare, Johan Olof Wallin och Bengt Lidner, och deklamerar verser ur Wallins "Dödens ängel". Inget särskilt händer annars, och efter en timme åker vi tillbaka.

6

22:00. Vi är i salen; en duns hörs och in mot väggen ligger en grön väckarklocka, plåten är tillbucklad och det ligger glassplitter mitt på mattan. (3)

7

Leo är bekymrad över glassplittret och söker en borste att få upp det med. Jag skymtar något upptill i höger ögonvrå. Någonstans uppifrån rullgardinen ovanför det höga fönstret faller ner en klädes- eller skoborste med vita och svarta borst; den ser oanvänd ut. (2)

8

Medan Leo börjar borsta upp glassplitter faller något ner på golvet, till synes från samma håll som borsten. Det är ännu en gammal väckarklocka, som dock inte går sönder i fallet. (2)

9

Lars står vid köksdörren. Från fönstersidan hörs ännu en duns av något som faller ner på golvet. Vi hittar dock ingenting. (5)

10

Från fönstersidan faller något ner och krossas under bordet. Det är en gräddkanna till en kaffeservis. Den var mycket gammal, säger Lars lesset, den stod i skåpet. (2)

11

Medan jag byter batteri i bandspelaren kommer en tegelsten dunsande ner på köksgolvet. (3)

12

Medan jag talar in # 11 hörs en duns vid bokhyllan i salen. Vi hittar ingenting. Rummet är halvmörkt, taklampan fungerar inte trots att Leo har bytt glödlampa. (I går kväll fungerade lyset.) (5)

13

Medan jag funderar på detta hörs under fåtöljen ljudet av något lättare föremål som faller. Där ligger ett litet saltkar, som Lars säger har stått i skåpet. (1)

14

Medan jag talar in # 13 hörs ett lättare ljud till vänster om mig, men vi finner inget. (5)

15

Medan vi letar efter # 14 hörs en duns på golvet. Det är ett av mina små batterier till bandspelaren, som jag hade lagt på bordet. (2)

16

Strax därefter hörs en duns från köket. På golvet ligger en morakniv, tydligen samma som förekom i en händelse i går kväll. Lars stod med ryggen mot den. (1)

17

Medan jag talar in # 16 hörs ett kort ljud och Lars ropar till. Han har lagt tillbaka kniven i skafferiet i köket där den låg. Plötsligt står kniven fast i golvet, mellan honom och mig. Skaftet är riktat mot mig – kastriktningen är alltså från mig mot Lars. Lars drar loss den. (1)

18

Strax därefter sitter samma kniv i golvet igen, men nu i mattan i salen, mellan mig och Leo. (2)

19

Från ungefär samma ställe som # 7 ramlar ner en väl använd diskborste, som Lars säger har funnits i köket på ovanvåningen. (2)

20

22:13. Tältstången från # 1 har stått lutad mot ett hörn i hallen. Den faller omkull; Lars står utom räckhåll från den. (1)

21

22:20. Vi har gått upp på ovanvåningen för att dricka te hos Marta. Lars visar mig runt där uppe. Där finns två lägenheter, i den ena bor Marta, den andra håller på att renoveras. Vi är på väg ut från denna lägenhet när det hörs ett ljud från golvet. Där ligger en liten vit plasthink, locket har ramlat av och den är lite våt inuti. Lars säger den har stått i källaren. (1)

22

Medan Lars och jag tittar på plasthinken dunsar det till borta vid fönstret. Någonting rör sig i en papperskasse som står där, åtminstone tre meter från oss. Kassen visar sig innehålla samma väckarklocka som i # 8. (1)

23

Medan jag talar in # 22 dunsar det till igen, nu bakom oss, ett kraftigare ljud. På golvet ligger nu en mindre dammsugare av gammal rund modell. Enligt Lars fanns den i köket innanför. (1)

24

22:25. Lars sätter tillbaka dammsugaren i köket. Det är mörkt där; lampan vägrar lysa där också. I rummet utanför finns dock en taklampa som lyser, en gammaldags med tygskärm. Lampan svänger till, och från den faller ner en stor vit plasttratt, ganska smutsig. Lars säger att den hör hemma i uthuset, där han använder den till gräsklipparen. (1)

25

I ett hörn av rummet ligger en hög plastmattor. Därifrån hörs ett skramlande ljud, men vi hittar inget. (5)

26

23:00. Vi har suttit i Martas lägenhet och druckit te, och går in igen i den andra lägenheten. Lars och jag berättar för Leo vad som har hänt där medan han talade med Marta. Vi är på väg ut från rummet, när något hörs under sängen. Där ligger en grön diskborste. (1)

27

Medan jag talar in # 26 hörs ett kraftigt kras från köket innanför. På golvet ligger en stor vit gammal tallrik i bitar. Att döma av bitarnas utseende har den landat platt på golvet. Marta kommer i något ärende och säger förargat, vad är det där för dumheter! Lars försöker generat förklara att faktiskt ingen var inne i köket när det hände. (4)

28

Leo försöker få ljus inne i köket, Lars och jag står i rummet utanför. Det dunsar till bakom oss, och på golvet ligger en liten sten, en bit av en mortelstöt. Lars säger den hör hemma i skafferiet på bottenvåningen. (1)

29

Vi är på väg att lämna lägenheten för att gå ut till trappan. Jag säger just att jag skulle önska att "dom" kunde låta bli att ha sönder saker. I ögonvrån ser jag något komma farande från den öppna dörren till köket, och landa på högen med mattor. Det är en stor bit av tallriken, # 27. Lars står ett par meter från köksdörren, med ryggen mot den. (1)

30

Vi är på väg ut till trappan, Leo först, jag sedan och Lars sist. Något kommer farande bakifrån och snuddar lätt vid mitt högra öra. Det är en annan, mindre bit av tallriken. (3)

31

23:07. Vi går ner på bottenvåningen. Vid teet talade vi om att jag skulle ta en bild av väckarklockan, # 6. När vi kommer in i salen ser vi ytterligare en väckarklocka, som ligger på sängen. Jag hinner inte se närmare på den. (3)

32

Jag ser nämligen genom den öppna dörren till köket, att där kommer en bit tallrik farande och landar på golvet. Den kommer inte med särskilt stor kraft. Såvitt jag minns är det samma bit som # 29. Ingen finns i köket när detta inträffar. (1)

33

23:11. Lars säger exalterad att klockan i # 31 är densamma som i # 6, som nu har blivit hel igen. Jag tvivlar, tycker den här är mörkare i färgen. Medan han sträcker fram klockan mot mig, ser jag en tallriksbit komma farande från någonstans i närheten av dörröppningen till köket, där ingen finns. Det är igen samma tallriksbit som i # 32. När jag tog i den för några minuter sedan kän-

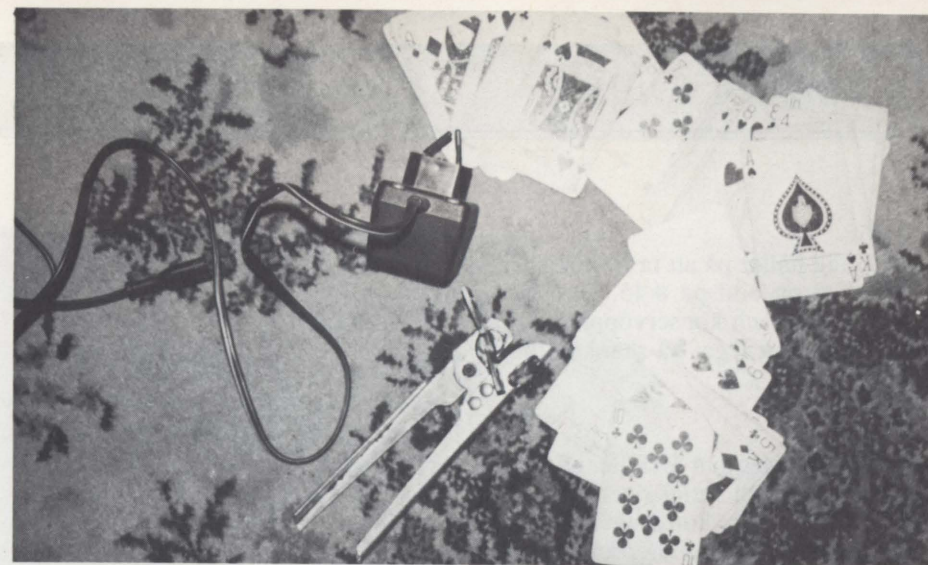

Bild 3. # 45, 46 och 47.

des inget särskilt, men nu är den påfallande varm. (1)

34

23:36. Leo och jag sitter i salen, Lars är i mellanrummet och försöker ringa någon, men får inget svar. Vi hör en duns i köket och går alla tre dit för att se vad det är, men hittar inget. (5)

35

Medan vi letar hörs en kraftig duns i ett hörn, och där har en bit tegelsten hamnat på en plastkasse. Den kommer enligt Lars från hörnet i mellanrummet, där murningsarbeten pågår efter den förrymda värmepannan. (1)

36

Vi står och tittar på hörnet med murningsgrejerna. Lars står till vänster om mig. Jag säger just att tegelstenarna har varit aktiva i kväll. Till höger om mig hörs ett kraftigt ljud, när en bit tegelsten ramlar ner i zinkbaljan som står där. Den föreföll komma med stor kraft. (1)

37

Lars och jag står i köket. Någonstans uppifrån taket kommer samma borste som i # 7 ramlade och skramlar ner i bråten vid den borttagna spisen. Fallet sker mitt i mitt synfält, men jag kan inte se början av rörelsen. (1)

38

Medan jag står och ser mot spisen hör vi något som faller ner uppifrån taket, längs spiskåpan och hamnar på golvet, på tidningspapperen från # 1. Det är tumstocken som låg i paketet. (1)

39

0:07. Lars och jag står vid skrivbordet i kontoret. Det skramlar till mellan bokhyllan och skåpet. Där ligger en gammal konservöppnare. (1)

40

0:18. Vi kommer att tala om tumstoc-

ken i # 38. Lars går ut i köket för att hämta den. Han ropar till, Leo och jag går ut i köket. Lars säger att tumstocken inte låg på bordet där han lagt den, utan dyker upp på golvet, och då är den het. Vi kan lätt konstatera att den är så het att jag inte kan hålla den i handen, bara känna på den ett ögonblick. Vi har suttit och samtalat i kontoret sedan # 39, och ingen har då varit i köket. (3)

41

0:38. Vi har just gått ut från köket. Vi hör ett ljud bakom oss därifrån. En glasburk med häftstift, som har stått på en hylla, rullar på golvet. Leo ser den först och säger att den rullar från golvet mitt i riktning mot hyllan där den stod. (1)

42

0:42. Jag är i köket, Leo och Lars inne i salen. Det prasslar till i en fåtölj där, och där ligger ett trästop med lock. Bredvid den på bordet ligger en liten virkad tablett. På golvet har det dykt upp en glödlampa. (3)

43

Medan Lars och jag står vid bordet och diskuterar föremålen i # 42, hörs ett svagt ljud från sängen. Där ligger ett gammalt grönt skohorn av plåt med reklamtryck. (1)

44

Medan vi tittar på skohornet hörs ett ljud från bokhyllan vid väggen, av en liten lätt sak som ramlar ner. Vi hittar inget. (5)

45

Medan jag ligger på knä och ser under bokhyllan faller något med stor kraft ner intill mig, och snuddar vid underbenet. Det är en batterieliminators som låg på bordet, som vi har diskuterat tidigare i kväll. Stiften böjs i fallet (bild 3). (3)

46

0:47. Jag håller på att ta fram kameran för att ta en bild på # 45. Det dunsar till i golvet, och konservöppnaren från # 39, som har legat på skänken, ligger nu på golvet. (2)

47

Medan jag talar in # 46 faller en mängd spelkort ner och sprids över en stor del av rummet. De kommer inte mjukt singlar, utan förefaller kastade med stor kraft från en punkt strax ovanför och framför mig. (1)

48

01:42. Lars sitter i mellanrummet och talar i telefon. I dörröppningen till kontoret, där jag är, faller det ner en bok, en gammal rättskrivningslära. Den förefaller falla lodrätt ner från dörrkarmen eller väggen ovanför. (1)

49

02:00. Vi sitter i kontoret. Från mellanrummet hörs ett litet ljud, vi går in och letar men finner inget. (5)

50

Det hörs ett kraftigare ljud från köket, vi går dit. Hittar inget. (5)

51

Jag är i köket och talar in # 50. Ett rätt kraftigt ljud hörs från diskbänken, vi hittat inget. (5)

52

Något ramlar ner längs spiskupans yta, förefaller glida utför den och hamnar på golvet. Det är en liten bit av en tegelsten. (1)

53

Medan jag talar in # 52 syns något ovanför spisens plats. Inifrån spiskupan kommer en enlites aluminiumkastrull med tillhörande rött lock, och faller med stort skrammel ner i bråten under. Jag tittar upp i spiskupan, där sitter någon sorts galler eller spjäll som borde ha hindrat ett så stort föremål att falla fritt. Det är lite vatten i kastrullen; det skvätter ut på golvet. Lars säger att den hör hemma i köket däruppe. (1)

54

02:06. Jag står i köket och talar med Lars om de senaste händelserna. Jag är vänd mot dörren till mellanrummet, och ser något snabbt röra sig från vänster till höger i höjd med dörrkarmen, mot spisen, i en närmast vågrät bana. Föremålet slår ljudligt emot spiskupans plåt, och blir liggande på den lite uppvikta kanten. Där står en påse med några metallbeslag i. Innanför påsen,

alltså mellan den och plåten, ligger nu en metallspackel med träskaft. Lars säger att den har legat i mellanrummet där ju murning pågår. (1)

55

Medan jag tittar på spackeln faller en gammal eldosa i keramik ner på golvet i kontoret. (3)

56

02:16. Lars och jag står i köket och diskuterar hur det kan komma så tydliga ljud utan föremål. Vi hör då från diskbänken hur något faller ner i vasken, det låter som ett mindre metallföremål som kommer med stor kraft. Ovanför vasken hänger en handduk, ett hörn av den fladdrar kraftigt några sekunder. Vi hittar inget i vasken. (5)

57

Strax därefter hörs ett litet ljud från motsatta sidan av köket. Vi hittar inget. (5)

58

Medan vi talar om # 57 hörs ett kraftigare ljud från spiskåpan, som om något faller ner där igen. Vi hittar inget. (5)

59

02:52. Vi går igenom mellanrummet, och hör ett ljud av något litet föremål som faller på golvet. Vi hittar efter en stunds letande en köksax, som skulle kunna stämma med ljudet. (5)

60

02:54. Vi har lagt saxen på skänken. Ett metalliskt ljud hörs under ett bord i salen, men vi hittar inget. (5)

61

Ett knäppande ljud från spisplatsen i köket, men vi hittar inget. (5)

62

Lars och jag är i köket. Inifrån salen hörs upprepade ljud, som av en liten studsande boll. Vi hittar ingen boll. (5)

63

02:56. Saxen från # 59 faller med ett häftigt ljud i golvet just bakom mina fötter. (2)

64

02:58. Lars och jag är i köket. Vi hör en kraftig smäll. En rätt stor betongsten har hamnat på golvet någon meter bakom oss. Att döma av ljudet har den landat platt på golvet. Med viss respekt lägger jag den tillbaka i högen i mellanrummet. (1)

65

02:59. Vi står kvar i köket och talar om # 64. Bakom Lars, så vitt jag kan se rakt uppifrån taket, faller en svart bok ner i golvet. Den landar platt med en kraftig duns. Det är AB Drogcentralens Handbok från 1966. (1)

66

03:05. Jag är i lilla rummet och letar efter Leos ficklampa som har försvunnit. En liten träbricka kommer farande och landar framför mig: jag ser inte varifrån den kommer. (3)

67

Lars kommer från lilla rummet till kontoret. En liten träskål faller ner bakom honom. Jag undrar för mig själv om han har hållit den i handen och släppt den, fast jag inte såg något. (1)

68

Lars står i dörren. Ett par meter bakom honom faller en klädesborste i golvet. (1)

69

Jag letar i lilla rummet efter föremål till något ljud vi hörde där medan jag åter bytte batteri i bandspelaren. En bokhylla står med gaveln ca 40 cm från väggen. Där hörs ett kraftigt ljud, när en gammaldags dynamoficklampa faller ner inne vid väggen. Den tycks falla lodrätt. Lars står snett bakom mig, och en kastbana från honom skulle passera genom bokhyllans gavel. (3)

70

Strax därefter faller något ned vid min högra fot. Det är ett svart räfflat plast-rör, ca 30 cm långt. Lars säger sig inte känna igen det. Jag har sett sådana förut men kan just nu inte komma på vad de används till. (1)

71

Ett tydligt skramlande ljud kommer från ett hörn i rummet, men vi hittar inget. (5)

72

En duns hörs från kontoret. Min väska, som jag vill minnas stod på en karmstol, ligger omkullvält på golvet bakom stolen med innehållet delvis utspillt. För att vältas från stolen måste den först lyftas över rygg eller armstöd. Leo säger att han såg Lars ett par meter från väskan när det hände. (3)

73

Jag lägger tillbaka saker i väskan. Ett av mina små batterier faller med viss kraft i golvet bakom mig. (1)

74

Träskålen från # 67 faller ner från några boktravar som ligger ovanpå det höga kassaskåpet – eller från taket intill, jag kan inte avgöra vilket. Lars och jag står ett par meter därifrån. (1)

75

Lars står vänd mot mig med händerna i sidan. Ett skrammel hörs bakom honom. På golvet ligger en gammal plastsparbössa från Stockholms Sparbank, med ett par mynt i. Lars känns inte vid den. (1)

76

03:17. Något klingar till på golvet, låter som en nyckel, men vi hittar inget. (5)

77

03:19. Vi står alla tre i köket. Genom dörröppningen till salen ser jag något litet vitt komma uppifrån vänster och falla ner, i en krökt bana. Det är en bit pimpsten som Lars säger han har använt att putsa naglarna med. (1)

78

03:23. Jag plockar med något på ett litet bord vid fönstret i salen. Det plingar till på bordet alldeles framför mig, och tallriksbiten från # 33 ligger där. Nu har den normal temperatur. (3)

79

Vi passerar genom mellanrummet. Ett ljud hörs från bordet vid fönstret. Jag hinner se när en liten plastkapsyl faller i bordet. Den kommer med rätt stor kraft, rakt uppifrån verkar det. (2)

80

03:25. Från samma bord hörs ett kraftigare ljud, och en vit trådrulle av dubbel längd ramlar ner där. (2)

81

Strax därefter hörs ett kraftigt skrammel bakom mig. En stor elektrisk bormaskin, som har legat på ett bord en bra bit från kanten, har fallit ner i zinkbaljan som står intill. (2)

82

Lars och jag är på väg in i köket. Bakom oss välter en stol rakt bakåt, medan vi båda är utom räckhåll från den. (2)

83

03:35. Vi är på väg ut för att åka hem, och passerar just dörren mellan kontoret och hallen. Jag känner en mjuk puff i ryggen, och det dimper ner ett rätt stort, fuktigt stycke vitt bomullstyg

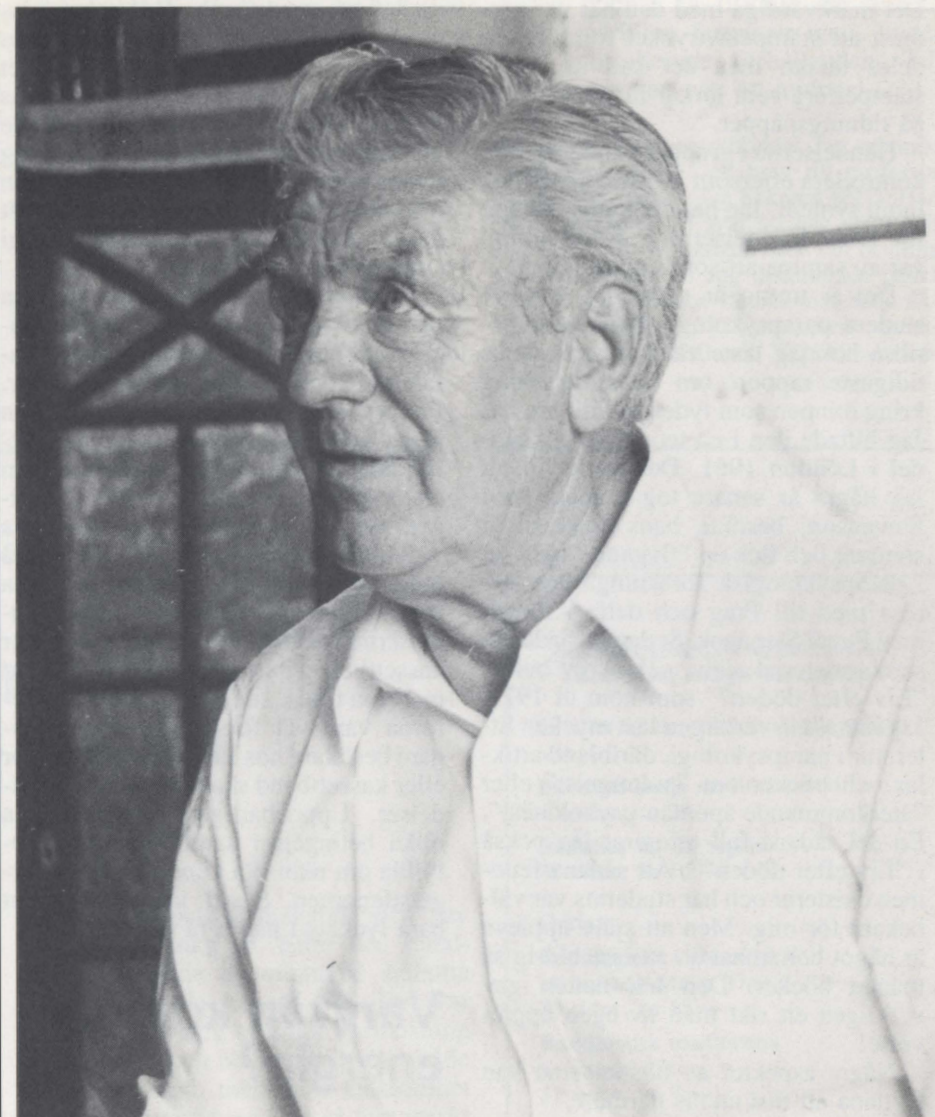

Bild 4. Lars O.

bakom mig. Det är fortfarande prydligt ihopvikta, men inte knutet, när det hamnar vid tröskeln. Leo, som står strax bakom mig säger att det verkade falla lodrätt ner. Det är tydligen avskedshälsningen. (3)

Inbillade eller verkliga fenomen?

Det har känts egendomligt att nu, några veckor efteråt, skriva ut berättelsen. Om jag inte hade haft de intalade banden skulle jag ha hunnit glömma de flesta detaljer, och alltsammans hade efter en tid verkat allt mer överkligt. Förmodligen skulle jag så småningom bli benägen att tro att jag mindes fel och inbillade mig. Men jag hör min röst på kassetterna, och där hörs även åtskilliga ljud när en ny händelse inträffar medan jag berättar om den före-

gående.

Av de 83 händelserna har jag fört 33 till grupp 1, 15 till 2, 16 till 3, 2 till 4 och 17 till grupp 5. 33 gånger anser jag mig alltså ha haft Lars under sådan uppsikt att han rimligen inte har kunnat fuskas fram händelsen. I åtskilliga fall (t ex # 24, 29, 37, 53) sker rörelsen rakt framför mig. I somliga fall, ex # 54, 77, är rörelsebanan nära vinkelrät mot en linje från Lars till föremålet. Ibland är det fråga om stora eller tunga föremål som rimligen skulle vara svåra att dölja, ex # 23, 24, 64. Några gånger, ex # 32, 77, rör sig föremål i ett annat rum än där Lars finns. För mig verkar dessa händelser övertygande: det är inte fråga om fusk utan om paranormala fenomen.

I # 1 kan jag ju inte veta hur paketet hade kommit till. Stämpeln "åhléns" är en av flera som har förekommit många gånger hos Lars i olika sammanhang.

Det märkvärdiga med den här var närmast att stämpelavtrycket föreföll alldeles färskt, men det kan ju finnas stämpelfärg som torkar långsamt även på tidningspapper.

Händelserna i grupp 3 kunde jag inte kontrollera eftersom jag inte hade Lars inom synhåll. Jag har dock inga belägg för fusk. Händelserna i denna grupp var av samma art som i grupp 1 och 2.

Det är trettio år sedan jag började studera parapsykologi. Den första seriösa bok jag läste var Ian Stevensons tidigaste rapport om hans forskning kring minnen som tyder på tidigare liv. Jag hittade den i en teosofisk bokhandel i London 1961. Det ledde till att jag några år senare tog kontakt med Stevenson, besökte hans sjukhus en sommar och fick en "flygande start" in i parapsykologisk forskning. Jag fick resa med till Prag och delta i försök med Pavel Stepanek. Sedan började jag samla material själv, och skrev boken "Liv efter döden?" som kom ut 1971. Jag har alltså verkligen läst mycken litteratur i parapsykologi, däribland artiklar och böcker om "poltergeist" eller "återkommande spontan psykokinesi". En del sådana fall refererar jag också i "Liv efter döden?". Att sådana fenomen existerar och har studerats var välbekant för mig. Men att själv uppleva är något helt annat än att läsa aldrig så många böcker. Den här natten gav verkligen ett rikt mått av egen upplevelse!

Några aspekter av händelserna kan förtjäna att diskuteras närmare.

Var börjar rörelsen?

D. C. Lengqvist skriver i sina anteckningar 1844 om en händelse: "Flere af oss tyckte sig se skålen, då han pilsnabbt slungades genom rummet. I vanliga fall kunde föremålet under självva farten ej synas. Man såg föremålet stå på en plats, och i nästa ögonblick åstadkoms ett ljud i motsatta sidan av rummet, och då man vände blicken ditåt, sågs samma föremål der, och ofta var det då krossadt eller på annat sätt förstört."

Jag upplevde flera exempel på båda varianterna, men jag kunde aldrig se början på en rörelse. Det var omöjligt att se varifrån föremålen kom. Plötsligt fanns ett föremål i luften, på väg i en bestämd riktning. Jag kunde tex inte se spackeln i # 54 komma in genom väggen – den fanns bara plötsligt i luften och fortsatte mot spisen. Det verkade som om föremålet "materialise-

ras" i en punkt och då har en viss rörelseenergi, som bestämmer dess riktning och hastighet. Men om det plötsligt materialiseras borde en viss mängd luft trängas undan, vilket skulle ge upphov till någon sorts ljud. Jag kunde dock inte höra några ljud förrän föremålen slog i golvet. Av ljudet att döma landade de med olika energi somliga lätt, andra häftigt.

Tänk om man kunde fånga rörelsen på video? Det är som att se stjärnhimeln på vintern: Man vet att ett stjärnfall kan komma, men inte när eller var. För att säkert registrera ett måste man filma hela himlavalvet under tillräckligt lång tid. På samma sätt måste man täcka in hela rummet med flera, troligen tre, videokameror med ljusstarka vidvinkelobjektiv, och de måste gå länge eftersom man inte kan "beställa fram" fenomenen. Sedan kanske händelserna inträffar just medan man byter kassett, eller i ett annat rum än där kamerorna finns... dessutom måste kamerorna vara väl försäkrade. Flera tidigare besökare hos Lars har fått kameror eller kassettband skadade av olika händelser. Uppenbarligen måste många olika betingelser samtidigt vara uppfyllda om man ska kunna filma poltergeistfenomen. Såvitt jag vet har det bara lyckats i några få fall.

Varifrån kommer energin?

Det var typiskt att händelserna kom i grupper, flera under kort tid, och sedan en paus till nästa "svärm". Flera gånger blev jag efter med bandspelaren, eftersom jag inte hann beskriva en händelse färdigt innan nästa inträffade. Särskilt i början tyckte jag att Lars skräddade upp sig vid varje händelse, dramatiserade och överdrev. Kanske var det ett sätt för honom att hålla energin igång. Efterhand blev han lugnare, men händelserna fortsatte komma på samma sätt, som om energin kom stötvis.

Var jag inte rädd när knivar och tegelstenar for omkring? Märkligt nog inte – att samtidigt kommentera förloppet på band hjälpte tydligen till att ge distans till händelserna. Jag var på något sätt övertygad om att ingen skulle komma till skada. Men jag kände ändå under kvällens lopp en viss respekt för högen med tegelstenar i hörnet...

De många ljudfenomenen var en nyhet för Leo. Han hade tidigare mest upplevt att saker dykt upp framför honom mer stillsamt, utan så mycket buller och bång. "Det här var arrangerat för dig och din bandspelar", sa han.

Jag hade inte förvarnat Lars om bandspelaren, och hade inte använt den förra kvällen.

Det var många gånger förbluffande att inte hitta något föremål efter så skarpa ljud, ex # 56. Ljuden var inte diffust lokaliserade, utan kom från bestämda platser. De var mycket varierande i karaktär och antydde klart och tydligt olika sorters föremål – som vi dock inte kunde finna. Händelserna i grupp 1–4 lät precis likadant, med den enda skillnaden att vi där också hittade föremål.

Vad är meningen?

Har poltergeistfenomen någon mening? Lars talar om "makterna", "andarna" eller "dom" som orsak till händelserna. Men "dom" tycks inte alltid vara vänligt sinnade. I en tidningsartikel berättas hur en gång alla fönster i huset blåstes ut inifrån, en annan gång föll hela innertaket ner i ett rum, och Lars och Marta räddade sig undan med knapp nöd. Lars säger att han har fått lägga ut tiotusentals kronor på reparationer, och sådana fenomen täcks knappast av hemförsäkringen... Men han var påfallande ovillig att diskutera skadorna. Han betonade att någon person hade aldrig kommit till skada, och föreföll mena att det var värt ett högt pris att uppleva dessa fenomen. Den här kvällen kom han dock lindrigt undan; förstörda föremål inskränkte sig till en tallrik, en gräddkanna och en väckarklocka som möjligen ersattes av en ny.

Flera gånger hade händelserna en närmast komisk kvalitet; vi brast spontant i skratt. "Det pendlar mellan löje och sadism", sa Lars. Exempel på löjet är tallriksbiten som första gången kom hoppande när jag beklagade att saker gick sönder, och som sedan återkom (# 29, 32, 33, 78).

Andra gånger kunde de uppdykande föremålen tolkas som en "kommentar" till vad vi just hade gjort eller tänkt (# 7, 36, 74).

Den brokiga samlingen gamla föremål verkar närmast bisarr. De flesta kom från någonstans i huset. Bara några få sade sig Lars vara säkra på att han inte kände till: instrumentet och paketet i # 1 samt # 5, 55, 70 och 75. Plaströret i # 70 kände jag igen först efter hemkomsten: Vår nu elvaårige pojke har använt sådana som leksak, bl a som trollstav och blåsrör. Det var stängan på en plastklädhängare som han hade tagit loss. Min hustru kommenterade att hon inte hade tyckt om att han använde den som ett vapen.

Att förklara dessa fenomen med "an-

dar" innebär bara att ersätta en okänd storhet i ekvationen, psykokinesi, med en annan, andar. Det är som att byta X mot Y, ekvationen blir inte lättare att lösa för det. Och någon högre andlig nivå ger ju inte fenomenen uttryck för. Om vi antar att några "andar" verkligen är inblandade, så förefaller de fungera på en primitiv nivå och mest vara inställda på att visa sin makt eller försöka skrämmas.

Fenomenen omkring Lars har pågått i åtminstone 40 år – det torde vara rätt unikt. Jag vet inte när de egentligen

började och inte heller om det har varit några långa uppehåll; han gav inga klara besked på sådana frågor. Det är dock klart att händelserna inte är knutna till huset utan till Lars. Mildare, mindre häftiga fenomen sägs ha en tendens att följa med honom när han reser. Jag vet inte om jag skulle vilja flyga tillsammans med honom...

En mer anspråksfull förklaring av fenomenens "mening" måste givetvis också beakta Lars livshistoria och personlighet. Här är dock inte rätt plats att diskutera den.

Jag hoppas få tillfälle att studera dessa märkliga fenomen igen, under mer kontrollerade förhållanden. Till dess har jag en natt att minnas!

Ett lustigt sammanträffande: Jag nämnde mina upplevelser i ett brev till professor Senkowski i Mainz (se Sökaren 6/91). Han skrev förvånad till svar att han själv helt nyligen för första gången hade fått bevitna liknande fenomen! Jag diskuterade också med ett par svenska vänner som hade liknande erfarenheter. Vi fann i flera väsentliga aspekter påfallande likheter mellan våra "fall".

I Övik har man Öppna Sinn

I Örnsköldsvik finns en förening som heter Öppna Sinn. Den startades hösten 1990 efter initiativ av Mona Sandström och Ingrid Freéd. För ett 80-tal sökande medlemmar anordnar man kurser och föredrag inom New Age-området och har medlemsträffar.

Här några axplock ur programmet: Prästen, etikonsulten och författaren Tommy Wadebäck har pratat om "rädslans syndrom". "Vi är mer rädda för varandra än om varandra", sa han bland annat. Han menade också att vi moderna västerlänningar skulle sluta att söka lyckan i materiella ting. "Lyckan är inte vad vi äger, utan vad vi upplever."

Ralph Lundsten har haft en konsert, Kärlekens rymder. "Med ett imponerande och tekniskt avancerat ljusspel och dimeffekter på den skimrande scenen fördes publiken ut på oceaner av klanger och toner", kunde man läsa i Örnsköldsviks Allehanda. Konserten skulle ha hållits i Själevads kyrka, men kyrkorådet sa nej. Nu användes annan lokal, Nolans aula.

Det spiritualistiska mediet Ma Stjärnliden har hållit seans, gett privata konsultationer och svarat på frågor om reinkarnation. Seansen hölls i stor andakt, berättas i föreningens medlems-tidning. "Ma började med att hålla ett sk transtal, där hennes andliga ledare talade till oss, som lyssnade. Det var

kärleksfullt och förmanande och gav en del att tänka på. Efter den inledningen började de väntande själarna göra sig hörda genom Ma. Det var många, som fick ta emot en hälsning den kvällen och bland oss hördes både gråt och skratt, men mest tacksamhet över att få uppleva något så fantastiskt som samtal med andra sidan."

I övrigt har Carin Holm haft kurs i ämnet "Finn din inre kraft" – 15 kvinnor och en man deltog – Kari Kokko har talat om andlig homeopati, Rune Östensson om Martinus kosmologi och Ulf Wählström om sitt politiska parti, Enhet. Kristina Wennergren har haft kurs om regressioner, frigörande andning, stjärnresor och inre kännedom. Shirley MacLaines film "Ut på yttersta grenen" har visats, liksom filmen "Tre kvällar med Ambres".

Bland föreningens intressen finns för övrigt numerologi och tarot-spådom.

Föreningen Öppna Sinn representerar en nyfikenhet på vissa nya tankar i tiden. Mycket i programmet kan säkert vara inspirerande för medlemmarna. Men kanske skulle den kritiska bedömningsförmågan, också, behöva stärkas. Fast det blev väl en glädjedådare...

Adress: Öppna Sinn, Bågegatan 4, 891 31 Örnsköldsvik.

SM

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

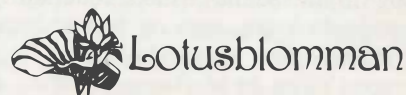
Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

— bokhandeln med böcker om personlighetsutveckling, filosofi, religion, astrologi, terapi, meditation m m.

Öppettider

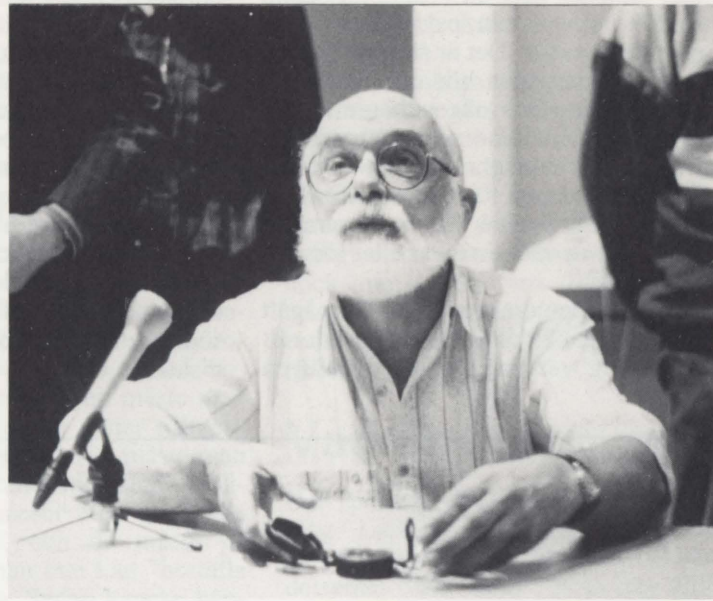
Vardagar 14.30—18

Lördagar 10—13

Västergatan 8,
352 30 VÄXJÖ
Tel 0470/237 37

Randi undviker fakta

Göran Brusewitz

Det följande är ett inlägg med anledning av intervjun med James Randi i Sökaren nr 5, 1991.

Intervjun sveper över ett stort antal ämnen, bland annat slagruta, parapsykologi, Uri Geller, helbräddagörelse, prekognition och homeopati. Randi utgår från enstaka exempel, som inte är representativa, men uttalar sig generellt, varvid slutsatserna blir felaktiga. Därför bör han bemötas.

Randi säger sig känna flera parapsykologer, vederhäftiga sådana, som "medger att de aldrig gjort ett experiment med positivt resultat". Det kan nog finnas sådana enstaka vederhäftiga parapsykologer, men de är inte representativa för parapsykologerna som grupp. Vilka de är, framgår inte av intervjun. Dessutom undrar man vad Randi och dessa parapsykologer menar med "positivt resultat". Med dessa frågetecken kan uttalandet inte vinna tilltro. Det stämmer inte med den bild man får av parapsykologisk fackpress och vid parapsykologiska kongresser.

Slagrutan kommenterar Randi. Det är inte självklart att detta fenomen beror parapsykologin, men jag hör till dem som är öppna för den möjligheten och också tror att beröringspunkter finns. Randi nämner att han varit med vid undersökningar, där slagrutemän misslyckas med att peka ut samma plats två gånger. Han menar att ett sådant test "avslöjar" slagrutan. Det är dock fel att av ett enda test dra en sådan slutsats. Det finns ett flertal undersök-

ningar, där man visat att slagrutan kan användas inte bara för att hitta vatten, utan även för att finna olika mineraler etc. Forskarna är också inne på olika teorier om hur slagrutan kan tänkas fungera. Nyligen har undersökningar gjorts i Tyskland. De tyska forskarna Hans-Dieter Betz och Herbert König har, stödda av forskningsministeriet i Bonn, kunnat bekräfta att slagrute fenomenet verkligen finns och är knutet till speciella platser. (Denna undersökning presenterades utförligt i Sökaren nr 3, 1991 av Dan Mattson.) Andra forskare är den franske fysikern Yves Rocard samt svenskarna Leif Engh och Dick Sjöberg.

Det kommer alltid att finnas undersökningar där man misslyckas. Dem kan Randi uppehålla sig vid, men det påverkar inte på något sätt det faktum att det fortfarande finns andra vederhäftiga undersökningar, som visar att slagrutan fungerar.

Jag kan inte låta bli att något beröra det försök med homeopati som den franske forskaren professor Benveniste utfört. Försöket uppmärksammades, eftersom världens mest ansedda naturvetenskapliga tidskrift *Nature* publicerade en redogörelse samtidigt som man i en ledare varnade läsarna för att betrakta det som står i artikeln som sant. (Det lär vara första gången i tidskriftens historia som man publicerat något man inte tror på!) Randi säger att två av de laboratorier som kontrollerade resultaten, var homeopatiska laborato-

rier. De vetenskapliga klipp jag sett nämner att tolv forskare vid fyra universitet svarar för innehållet i en artikel, som redovisar bekräftelse av Benvenistes och hans medarbetares resultat. Ytterligare uppgifter finns i Robert Beckers bok *Cross Currents* (1990) som jag varmt rekommenderar. Becker påpekar att Nature med sin ledare gjort det omöjligt för andra respekterade forskare att intressera sig för fenomenet (som innebär visst stöd för homeopatin) – de riskerar knappast sitt rykte med att intressera sig för ett fenomen som Nature tagit avstånd från.

De tre personer som för Natures räkning besökte Benvenistes laboratorium och granskade hans forskning, var Natures redaktör Maddox, som är fysiker, dr Walter Stewart, en självutnämnd "undersökare av vetenskapligt fusk" från U. S. National Institute of Health, samt James Randi. Becker påpekar att Stewart inte hade några särskilda kunskaper i immunologi, som Benvenistes studie gällde, och Randi saknar all vetenskaplig trovärdighet. I ett genmäle efter teamets besök på hans laboratorium skriver Benveniste att de hade uppträtt på ett totalt ovetenskapligt sätt. Positiva resultat ignorerades, personalen hindrades från att utföra sitt arbete på ett adekvat sätt, och atmosfären var som när man jagar häxor. Det är uppenbart, skriver Becker, att Maddox vill försvara fysikens lagar, men vad han verkligen gör är att han försvarar det biomedicinska status quo mot ett "kät-

terskt" begrepp. I detta försvar har andan i sant vetenskapligt sökande försvunnit.

Utöver Benvenistes mycket omtalade och kontroversiella undersökning finns stöd för homeopatin från undersökningar i Glasgow 1986 (SvD 26/10/1986 och The Lancet 18/10/1986), vid Sahlgrenska i Göteborg (SvD 27/5/1989) och i London och i Frankrike (British Medical Journal 5/8/1989 och The Lancet 22/4/1989 samt British Journal of Pharmacology, 27). Självklart är dessa undersökningar inte tillräckliga för ett så kontroversiellt ämne som homeopati, men de antyder att det kan ligga något i homeopatin. Den norske läkaren Vilhelm Schjelderup skriver i *Läkekunst på nya vägar* mer om homeopatin och hur den kan tänkas fungera.

Randi säger sig ha frågat två ledande parapsykologer varför de efter alla år ännu tror att paranormala fenomen finns, trots att de inte kan peka på ett enda positivt resultat. De två tillfrågade parapsykologerna menade att en sann vetenskapsman måste undersöka det som han anser bör studeras, och dit räknade de psi-fenomenen. Randi har uppenbarligen lyckats fråga två personer som ger ett svar som han själv är nöjd med – det är för övrigt en linje som går igen i vad Randi och hans meningsfränder gör mot parapsykologin och annat som de attackerar. Det svar han fick är dock inte representativt för parapsykologerna som grupp. Vilka de två parapsykologerna är, nämns inte i intervjun. Därför kan påståendet inte bemötas mer än rent allmänt.

Sven Magnusson påpekar att de flesta parapsykologer anser att parapsykologiska fenomen finns och att det har gjorts experiment med positivt resultat. Randi säger sig inte känna till några sådana experiment. Det är beklagligt, men framför allt märkligt. Eftersom det inte är svårt att ta reda på vilka försök det gäller, måste Randi helt enkelt undvika att ta reda på fakta som strider mot den åsikt han själv har. En utmärkt sammanställning av den parapsykologiska forskningen finns i ett specialnummer av Behavioral and Brain Sciences (BBS) från 1987, där John Palmer och Ramakrishna Rao skrivit en längre artikel för parapsykologin och kritikern James Alcock en längre artikel mot. Eftersom Alcock är kritikerkollega till Randi, borde Randi utan svårighet ha kunnat få tips om denna skrift.

Randi nämner Uri Geller som ett exempel på medier som väcker parapsykologernas förhoppningar. Men Geller är ett mycket dåligt exempel. Han är överhuvudtaget inte intressant för vetenskaplig parapsykologi. Det har i flera sammanhang presenterats undersökningar med andra "medier", utförda av etablerade forskare, som man menar klarar en kritisk granskning. Fast här bör man påpeka att bedömningen givetvis beror på vilka som gör den, och vilka kriterier dessa har. Parapsykologins kritiker vill se experiment som kan utföras med hundra procents upprepbarhet, och det är svårt att uppnå. Tyvärr vill inte Randi och andra kritiker riktigt sätta sig in i parapsykologin och psi-fenomenens natur (det framgår tydligt i ovan nämnda nummer av Brain and Behavioral Sciences). Gjorde de det, skulle de upptäcka att det här med upprepbarhet inte är så enkelt som de vill att det ska vara.

En så kallad *meta-analys* av försök, som gjorts med ganzfeldtekniken av Charles Honorton, har imponerat till och med på James Alcock.

Randi påstår att försök med negativt resultat, det vill säga sådana som misslyckats med att påvisa psi, inte publiceras. Det stämmer inte längre. För att ändå gardera sig mot denna möjlighet har parapsykologer gjort omfattande studier av hur många misslyckade försök som måste finnas och inte publiceras, för att den nu positiva statistiken ska bli neutral. De har funnit att det omöjligt kan finnas en sådan mängd.

Martin Johnson säger sig inte ha bevis för parapsykologiska fenomen. Nej, det är nog ingen parapsykolog som kan säga sig ha definitiva bevis. Men det betyder inte att fenomenens existens har motbevisats eller ens är osannolik. Frågan *hur dessa fenomen ska bevisas* är den verkligt stora inom parapsykologin. Man har kommit en bra bit på väg med de så kallade *meta-analyserna* och med ett påvisat *mönster i resultaten*. (Se bland annat BBS-numret, nämnt ovan, och en artikel av John Palmer i nästa nummer av SPF-Meddelande, nr 13!) Detta mönster fyller i hög grad samma funktion som upprepbarhetskravet, vilket man dess värre ännu inte klarat, det vill säga kravet att vilken forskare som helst ska kunna upprepa ett visst försök och få samma resultat som tidigare forskare. Upprepbarhetskravet passar inte alla vetenskaper, vilket Palmer och Rao påpekar i BBS-numret. Detta har ingående behandlats av parapsykologer, men deras argument vill nog Randi inte veta av eller ta del av.

Randi menar att parapsykologiska fenomen är omöjliga utifrån vad vi vet om världen. Det är ett argument som man trodde inte längre levde kvar. Det

finns inga logiskt bindande skäl som säger att parapsykologiska fenomen är omöjliga eller otänkbara, något som Rao och Palmer ingående redogör för. Argumentet att ett visst fenomen är omöjligt har dykt upp gång på gång under vetenskapens utveckling, och det har gång på gång visat sig inte hålla. Vetenskapsfilosofer som Kuhn och Feyerabend menar att det är kritikernas argument som är ovetenskapligt. Om det finns någon motsättning mellan psi-fenomenen och naturvetenskapen, så är det mellan psi och vissa grundläggande begränsande principer, så som det har uttryckts av filosofen C. D. Broad. Det finns vissa paradigmatiske förutsättningar som delas av flertalet nutida forskare, till exempel att "ingen mental händelse existerar utan en fysikalisk bas" och att "ingen effekt kan föregå sin orsak".

Dessa principer tycks vara metafysiska och inte enbart vetenskapliga, men de fungerar bevisligen som riktlinjer vid valet av hypoteser och problem inom en särskild forskningstradition. De kan inte direkt utsättas för test för att vederläggas. De tillhör den hårda kärnan i ett paradigm, och de ifrågasätts sällan.

Då och då visar det sig att de universella lagar man ställt upp inte gäller inom ett eller flera områden, där de tidigare inte varit tillräckligt testade. En sådan lag måste omformuleras som en regel med giltighet inom vissa gränser, bortom vilka den inte gäller. Einsteins speciella relativitetsteori gjorde till exempel inte Newtons fysik ogiltig, men den införlivade de klassiska fysiklagarna som specialfall av 20:e århundradets vetenskap, med begränsad giltighet. På samma sätt kan de lagar, vilka i framtiden motsägs av psi-fenomen, utvecklas och förbättras med lite restriktioner i formuleringarna. De kommer alltså inte att betecknas som "falska lagar".

Prekognition är ett av de knepigare fenomen som parapsykologin har att förklara, eftersom det man får information om, inte tycks finnas när man får informationen. Vi kommer här in på frågan vad tid är, och om detta finns många teorier. Särskilt fysiker har intresserat sig för tidsbegreppet, och de har också stött på fenomenen (på kvantnivå) som bryter kausallagen. Sedan råder det delade meningar huruvida detta kan överföras till vår vardagsnivå. För vårt vanliga förnuft låter det omöjligt att en framtida händelse kan finnas redan nu, som Randi uttrycker sig. Å andra sidan finns en mängd spontana upplevelser och många experiment, gjorda inom parapsykologin,

som mycket klart stödjer tanken att prekognition är möjlig. Svårigheten är att förstå hur det kan gå till. Men faktum kvarstår: det finns experimentellt stöd för prekognition, förutvetande.

Randi nämner att han bett helbrägdagörare i USA och Canada att skicka honom dokument som stödjer healing. Han fick inte ett enda dokument. Jag kan förstå detta. Vem vill bidra med material till en person som klart uttalat att han inte tror på helbrägdagörelse och som har ambitionen att avslöja, inte förutsättningslöst undersöka, ett fenomen?

Randi menar att det är hälsosamt att vara skeptisk. Där tycker jag han har helt fel. Av hans svar kan jag tänka mig att han blandar ihop att vara skeptisk med att vara kritisk. (Det stämmer bra med hans allmänt lättsamma stil att blanda ihop begreppen, även om han bör vara införstådd med deras betydelse.) Det är oerhört viktigt att vara kritisk, och det gäller all forskning, men alldeles särskilt mer kontroversiella fenomen. Skeptisk bör man å andra sidan överhuvudtaget inte vara, och det av minst två skäl. För det första har man inom parapsykologin kunnat konstatera att denna attityd visat sig hämma fenomenen, för det andra stämmer attityden att misstro fenomen mycket dåligt med den öppna och nyfikna anda man ska ha, om man ägnar sig åt vetenskaplig forskning. Denna öppenhet för diverse olika möjligheter ska man sedan kombinera med att vara ytterst kritisk.

Randis avslutande ord om hypnos visar vilken brist på elementär kunskap han har. Hypnos är inte alls någon sorts överenskommelse mellan hypnotisören och den hypnotiserade. Denna okunghet är beklämmande men typisk för de argument som Randi och hans kritiker-kolleger saluför. Om man inte känner till, eller inte vill veta av, komplicerade fakta från vetenskapens värld, då kan man bete sig som Randi gör. Jag får en känsla att han är som ett lyckligt ovetande barn.

Slutligen kan jag inte låta bli att nämna en reflektion som Adrian Parker har i en recension av en nyutkommen bok, *In Search for certainty? The Search for Psychic Power: ESP and Parapsychology Revisited* (1989) skriven av Hansel, en av de främsta av parapsykologins kritiker. Parker finner intressanta skillnader mellan "troende" och "icke-troende". Hansel återger sin korrespondens med de "troende" forskarna Honorton, Inglis och Sargent. Det blir mycket uppenbart, skriver Parker, att kritikerna avviker från de "tro-

ende", eftersom de har en annorlunda uppfattning om vad som utgör bevis för psi. Eftersom litteraturen i parapsykologi är så omfattande, kan man fritt välja bevis, *styrd av tidigare övertygelse*. I historiska fall har det med tidens gång kommit fram olika förklaringar och tolkningar som man kan välja bland. Hansel söker det slutligt avgörande experimentella beviset (något som Rao och Palmer i BBS-numret ingående klargör är en felaktig strategi) och inriktar sig på svagheter i särskilt valda fall, medan Honorton och Sargent intresserar sig för styrkan i allmänna upprepningar och trender i forskningsresultaten. Det som gör debatten motspänstig, menar Parker, är inte bara att grunden för bedömning är olika, utan också att båda parter är inskränkta och har en nedsättande attityd till sina meningsmotståndare. Det är uppenbart att Hansel betraktar parapsykologer som en samling metodologiska

idioter.

I denna Parkers recension tycker jag att konflikten kring parapsykologin blir mycket tydlig.

Anm. Socionom Göran Brusewitz är ordförande i SPF, Sällskapet för Parapsykologisk Forskning.

CANCERNS GÅTA ÄR LÖST

Rev. doktorsavh. ger besked. Beskrivning ö. botade fall och kostterapi, i Josef Östlunds bok RÄTT KOST BOTAR CANCER. Cancer är en bristsjukdom. 45 s. Kr 45:- bet. till pg 73 19 96-5, Östlunds förlag.

PYRAMIDEN SOM LEVANDE ENERGIKÄLLA!

Pyramidkunnande på ett helt nytt sätt, pyramidhealing över dimensionsgränserna.

Upptäck nya världar både inom och utom ditt innersta väsen.

Välkommen att uppleva allt detta, på ditt sätt, i din takt och med din egen vilja.

För upplysning: kontakta

Mikropyramidcenter

Västra vägen 5 A

582 34 Linköping

Tel. 013-14 99 55. Tel.tid Måndagar 14.00-18.00

VATTUMANNEN

FÖRLAG & BOKHANDEL

...är Sveriges äldsta, fristående bokhandel för esoterisk litteratur.

Vi har också ett gott sortiment av tal- och musikkassetter för meditation och avspänning m.m.

Krystaller, halvådelstenar – både oarbetade och som smycken. Slagru-tor, pendlar, tarotkort, zonerterapi.

Datahoroskop och biorytm etc.

Du kan beställa diverse kataloger över bok- och musiksortiment Data-listor över hela vårt boksoriment kan du få mot en mindre kostnad. Beställ i så fall en ämnesområdeslista först. Ur den kan du sedan välja de områden som intresserar dig.

VATTUMANNEN, Box 45096, 104 30 Stockholm
(Drottninggatan 83) 08-10 96 15, 10 69 15

Nyvigd biskop: en kyrka räcker

Gunnar Gällmo

Svenska Kyrkan har begåvats med tre nya biskopar. Normalt skulle detta vara Svenska Kyrkans ensak, men situationen är, historiskt och internationellt, inte normal. Trots centerledarens tal om att bevara "folkkyrkan" förhåller det sig nämligen så att den enda svenska kyrka som *inte* är en folkkyrka är Svenska Kyrkan, eftersom den är den enda svenska kyrka som inte bärs upp av sitt folk utan av staten. Dessutom är Svenska Kyrkan den enda svenska kristna kyrka som tas på allvar när dess interna instanser lägger sig i planering av moskéer och pagoder. Alltså förtjänar den att granskas, inte minst av oss hedningar.

Som gotlänning i forskningsringen är jag speciellt intresserad av vad Visby har råkat ut för den här gången – religionsfriheten på ön satt trångt redan på medeltiden, då Gutalagen inleddes med att "Detta är det första i vår lag att vi skall säga nej till hedendomen och ja till kristendomen". Men nu har en biskop som föddes i Indien (Tore Furberg) efterträtt av en biskop som arbetat flera år i Indien (Biörn Fjärstedt). Man kunde därför ha anledning att hoppas på religiös vidsynthet, eller åtminstone litet religionshistorisk allmänbildning.

Fast man får ju inte alltid som man hoppas. Hur Furberg skötte sig under sin biskopstid har jag inte undersökt, men innan dess – i slutet av sextio-talet – gjorde han en kortare resa till Malaysia och Singapore, kom tillbaka och skrev en bok om religionerna där. Boken säger en del om Furberg, men vill man veta någonting om religionerna i Malaysia bör man söka sig till andra

källor. För att citera ett sydasiatiskt talesätt: När en västerlänning har läst tre böcker om buddhismen, skriver han en fjärde.

Av Fjärstedt har jag inte läst någonting i första hand, men i ett reportage från hans installationsgudstjänst i Visby domkyrka (Gotlands Tidningar 1991 10 21, s 15, rubrik "En enda kyrka på Gotland/En önskan från biskopen när han togs emot") läser jag om hans programförklaring, och citerar:

"En enda kyrka på Gotland var en av hans önskningar.

– Varför inte fira gudstjänst tillsammans i stället för att några sitter i missionskyrkan och några i domkyrkan, tyckte han."

En intressant uppfattning, framförd vid en historiskt intressant tidpunkt lagom till halvmillenniumminnet av den spanska reconquistan och Columbus. Om det nu bara gällde att slå samman Svenska Kyrkan och Svenska Missionsförbundet, vore det de båda parternas ensak; men vid gudstjänsten upptogs, enligt samma källa, kollekt till Svenska Kyrkans mission, vilket tyder på att hans högvördighet tycker det räcker med en enda kyrka i betydelsen en enda religion – mission handlar ju i grunden inte om bistånd eller dialog, utan om att försöka göra alla folk till lärjungar.

För jämnt femhundra år sedan satt i Spanien de katolska regenterna Ferdinand och Isabella och tyckte likadant som Fjärstedt – det räcker med en kyrka. Resultatet blev att först kördes muslimerna ut, utom en folkspillra som levde fredlösa i bergen för att inte be-

höva tvångsdöpas; och när sedan Columbus skulle segla ut och upptäcka Amerika, så fick han anträda färden från en liten skrutthamn, därför att de stora hamnstäderna var proppfulla av judar som skulle deporteras för att de inte hade någon plats i ett Spanien med en enda kyrka. Att förhandlingarna mellan palestinier och israeler nu hållas välkomna till Madrid lär bero på att spanska regimen på så sätt vill dämpa sitt dåliga samvete för det som deras förfäder gjorde för femhundra år sedan.

För Spaniens kultur var den kristna återerövringen en katastrof. De moriska seklermas religiösa pluralism ersattes av den religiösa monokulturens intellektuella torftighet.

Så nu är frågan: Är Fjärstedt medveten om att den katolska teologin i dag är vitalast *inte* i Spanien eller Italien utan i Tyskland och Nederländerna, där halva befolkningen är protestanter? Att den islamiska teologin är betydligt vitalare i det hinduiskt dominerade Indien (där han själv har arbetat) än i Saudiarabien? Att man hos de buddhistiska nytänkarna hittar fler västerlänningar än thailändare? Att utveckling kort sagt sker lättare i konfrontation mellan olika ståndpunkter än i trakter där en enda kyrka eller religion är så stark att de andra inte kan göra sig hörda?

Och hur har Fjärstedt tänkt sig att det skall bli i praktiken? Skall hans tänkta enhetskyrka ha några bestämda åsikter om någonting, eller skall den det inte? (I rättvisans namn skall sägas att pastor Jansson är minst lika hemma i Svenska Missionsförbundet som i Svenska Kyrkan.) Om den skall ha det, hur gör man då med de människor (kristna eller andra) som inte håller med om dessa bestämda åsikter? Och om den inte skall ha det, vad tjänar dess existens då över huvud taget till?

För han menar väl inte att man skall komma dithän att alla människor är ense om samma teologiska grunduppfattning? Även om Gotland har mindre än 60 000 invånare, så kan jag försäkra att detta inte låter sig göras utan en avancerad hjärntvätt, som jag vill hoppas att ön förskonas från; och om det likväl skulle lyckas, så vore det som redan påpekats en intellektuell katastrof.

Inom politiken anses det numera inte vara på modet att säga att man önskar ett enda parti, i varje fall inte när någon hör på; men i religiösa sammanhang går det tydligen fortfarande för sig.

Den subtila närvarons poet

Bengt Petersen

Nära döden- och ut ur kroppen-upplevelser, medialitet, levitation, reinkarnation, peak-experiences, ja det kan ta en hel sida att räkna upp de många och olikartade fenomen som existerar i det mänskliga medvetandets utmarker. Men det finns dess bättre andra slag av upplevelser – mer skira och subtila – än de extrema och sensationella. Det kan vara att se på de enkla och vardagliga tingen med helt nya ögon, som för första gången. Det kan vara en ren och källvattenfrisk upplevelse av att bara finnas till här och nu. En förmimelse av enhet. En befrielse att slippa kvävas av pysslandet med jagets småaktigheter. Många människor har förmodligen haft dessa och liknande upplevelser. Men det krävs en stor känslighet och talang, en ordmagi, för att kunna uttrycka dessa erfarenheter utan att de förfälskas och går sönder. En fin poet kan i sina bästa stunder åstadkomma detta. En poet som Carl-Erik af Geijerstam. Hans poesi är av det – till synes – enkla och glanslösa slaget. Det fordras inga förklaringar eller fotnoter för att förstå honom. Där emot bör läsaren ha lyhördhet och inre stillhet för att de spindelvävsskira nyanserna ska kunna uppfattas. För mig är det en ren meditation att läsa Geijerstams dikter. Hans författarskap innehåller väldigt mycket och jag koncentrerar mig här på de motiv som berör denna tidskrifts läsekrets.

Geijerstam är en lågmäld och tillbakadragen poet som inte syns – eller inte vill synas – i massmedia. Men Louise Ekelund, litteraturvetare, gjorde en fin intervju med honom i tidskriften Lyrik-

vänner, där man kommer i direktkontakt med denne poet och essäist.¹ Det framgår där att det inte går att peka ut en specifik livssyn hos honom. Det är snarare fråga om subtila stämningar av närvaro, tystnad och öppenhet mot livets alla skeenden och strömmar. "Ingenting behöver hända, själva händelselösheten för mig in mot det okända, överallt finns magiska krafter. Det jag väntar på kommer", säger han i intervjun. I en bok skriver han att "det ytliga och banala kanske döljer något för oss. Det finns så nära och är så vidöppet att vi kanske har upphört att se det."² Detta näraliggande som vi inte ser benämner han "uppenbar hemlighet". Det är ett uttryck hämtat från den tyske författaren Goethe och som nått Geijerstam genom Vilhelm Ekelund. Mycket i hans dikter kan tolkas så att han vill tydliggöra och visa på denna uppenbara hemlighet som de flesta går förbi. Den grå morgonen är det inte många som uppmärksammar: "Efter en natt med ganska litet sömn tänker jag inför grå morgon och murar och tak: jag vill ingenting annat än detta, att känna mig nalkas dagen just här. I går kväll det samma, när jag gick genom parken över alla ruttna löv. Var skulle jag börja på nytt om inte här vid det brukade och många gånger använda?"³ Att börja på nytt, vara en nybörjare, är något mycket väsentligt för Geijerstam. I intervjun säger han: "Man står på en tröskel och leds in i någonting alldeles okänt. Det är samma sak varje morgon när man vaknar: ett börjande, en färd in i det obekanta."

Louise Ekelund påpekar att Geijer-

stam ofta dröjt vid sanskritformeln "tat twam asi" – detta är du, och att bli detta för honom nära mystiken, en torr, nykter och renlig sådan. Orden "detta är du" tolkar Geijerstam som individens sammansmältning med allt. "En enhetskänsla som har stämt överens med mina starkaste inspirationsögonblick." Även i taoismen finner han inspirerande tankar. "Den underbara förmimelsen att vidröras av någonting mäktigare hänger ihop med taoismen och Lao-Tze. Denne har en hisnande bild, som djupt fångat mig: den infångade fisken spritter ur handen och dyker ner i sitt rätta element, försvinner utom synhåll och – finns ändå kvar inne i vattnet."

Han berättar vidare i intervjun om djupt personliga upplevelser. "Långt tillbaka, i 20-årsåldern kunde jag få så starka upplevelser av en sorts personlighetsutplåning, att befinna mig inne i en mer omfattande varelse: mitt hjärta var inte mitt eget utan bultade inne i denna varelse. Det var fråga om en överlåtelse, något totalt öppet. Samma rörelse pulserade genom hela universum. Fortfarande kan jag ibland erfara hur det egna jaget liksom upplöses: jag blir genomfart bara eller passage." Alla människor som håller på med något slags meditation och inre övande kan säkert känna igen sig i dessa upplevelser. Men någon direkt fortvaro efter döden tror Geijerstam inte på. "Själva uppgåendet i något annat redan nu, här i livet, känner jag som en sådan underbar sak." Sist i denna intressanta intervju berättar han om en färsk upplevelse som förde honom över gränsen och in

Bengt Petersen

Foto: Greta Sellmann, Folklore Film.

i en oerhörd lyckokänsla. När han kom upp från badet, blev han stucken av en geting och miste medvetandet. "... då var jag över gränsen. På andra sidan. Allt försvann, allt var borta. Jag upplevde bara bländande ljus, jag såg höga ljusa valv."

Geijerstams produktion bärs upp av ett starkt lugn, en odogmtisk tro på de livets krafter som finns alldeles intill oss, lika nära som den egna andningen. Den kontemplativa och affektfria livshållningen gör att han sällan kritiserar och polemiserar. Men i en essä framgår att den kristna uppfattningen om för-

krosselse, ånger, syndernas förlåtelse och att bli som en helt ny människa är oacceptabel. Han menar att återfallet i synd enligt denna lära är förutsatt och nästan omhuldat. "Ibland tycker jag att människan i det kristna livet forslas som på en gammal väg i Värmland. Platåerna med vid sikt har ingen lång sträckning. Det bär fort nerför igen – till ny synd, ny penitens och uppför mot ny förlåtelse."⁴ Alla former av dramatisk omvändelse och total personlig förvandling är han främmande för. I stället för att rycka upp sin karaktär med roten – en omöjlighet menar han

– gäller det att ansa och vårda det som finns. Han menar att vi har vår karaktär given och det gäller att bli bekant med den och leva tillsammans med den.

Det finns en oerhört stark förtröstan till livets fundamentala krafter i Geijerstams författarskap, som gör att han helt kan överlämna sig åt det omslutande vattnet och den genomströmmande andningen. I en dikt liknar han andetagens eviga återkomst vid ett fiskstim "i ohjälplig framåtfärd":

"där var och en sätts i rörelse av en osynlig bakomvarande

och själv ett ögonblick blir den namnlösa kraft som går genom havet, blir en annan och större omättlig varelse.”⁵

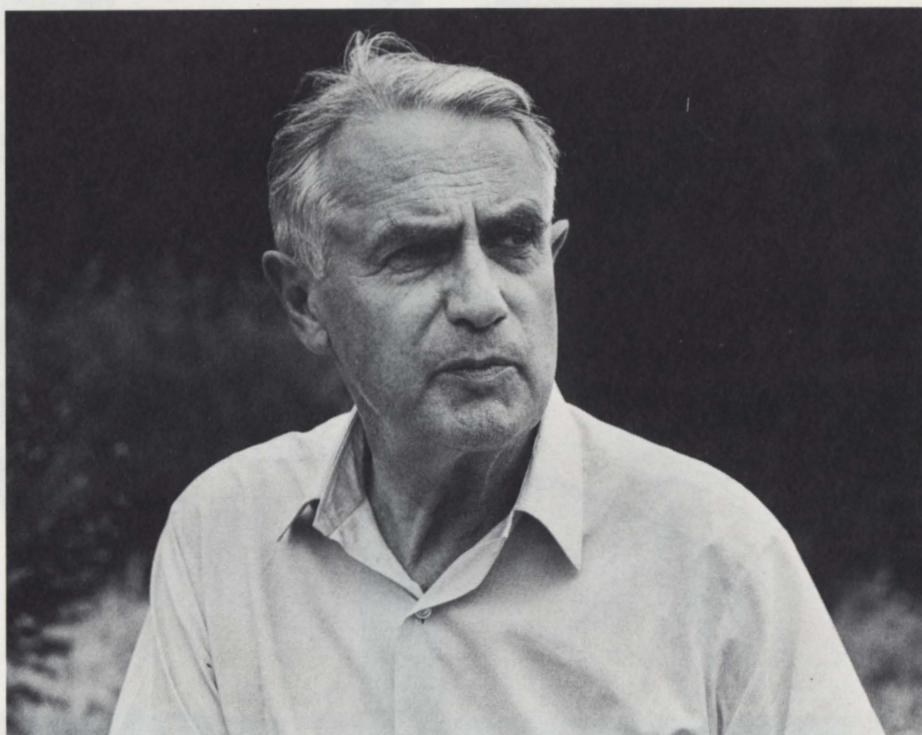
Om denna dikt skriver Louise Ekelund: ”I texten äger plötsligt rum en glidning, och bilden av fiskstimmet får universell syftning, med en tankekedja som går via andningen, fiskstimmet och den namnlösa kraften genom havet.”⁶ Som Ekelund påpekar, finns det i denna dikt liksom i allt Geijerstam skriver en stark förvisning att bli buren och stödd av denna allomfattande kraft. Man kan också säga att denna förtröstan och förvisning kommer just genom själva överlämnandet, uppgivandet av det egna. Att överge det egna kan samtidigt vara att uppgå i en större och djupare gemenskap:

”det finns en ensamhet där man blir mottagen bara när man kommer utan namn, det finns ett gemensamhetens okända rike.”⁷

Tystnad och ensamhet är omistliga om den uppenbara hemligheten ska bli tydlig. Diktaren befinner sig hela tiden nära gränsen till det okända, utan att dock förlora kontakten med marken. ”Denna vintermorgons tystnad – jag finns inne i den som ett flimmerkorn i en gammal sten. Nära mig känner jag allt som inte blivit till, det som aldrig visat sig för att bli belyssnat och beskådat, det som aldrig kommit in i ljudriktet eller synlighetsvärlden. Blundande stryker jag med fingret över dessa ytor, över ofött och obeaktat. Över denna dräktiga tystnad.”⁸

Geijerstam använder nästan aldrig ordet andlighet. Men det finns knappast någon annan levande diktare där hela tillvaron blir genomlyst, skimmerande, helgad – utan att egentligen omvandlas. Bara genom att vara mitt i existensen. Även en sådan utpräglad religiös poet som Bo Setterlind kan tyckas grov och robust vid en snabb jämförelse, genom den så handfasta och konkret uppfattade religiösa verkligheten. Allt som Geijerstam berör med sin poetiska lyskraft – hur simpelt och banalt det än må synas – får en sorts profan helighet. Det är något av en franciskansk fromhets- och samhörighetskänsla över hans dikter – naivt och oskuldsfullt som före syndafallet:

”Ibland när jag går ut och går är det som om något väntade på att ge sig till känna, träden är stilla och slutna och stenarna har sitt för sig

Carl-Erik af Geijerstam. Foto: Bengt af Geijerstam.

som ville de invänta den stund då de kan nå mig på hemliga ännu okända vägar. Men djupast inne i denna väntan finns något obekymrat om framkomst därför att allt ändå är på sin plats i den milda solen och i bröstets hävning, i alla ljusomflutna kvistar och alla plöjors blankhet upp från djupen.”⁹

Det är tydligt att det går att tolka in mycket från de religiösa/andliga gränsområdena i denne författares produktion: taoismen, hinduismens brahmanatman, zenbuddhismen, Jungs kollektivt omedvetna osv. Frågan är emellertid om man kommer så långt genom det. Det är ju faktiskt underbart att ha friheten att inte behöva sätta namn och etiketter på allt och därmed begränsa det. Ord är ju ändå bara ord och kan aldrig täcka den fulla verkligheten. Det fina med dikter som Geijerstams är att orden får en helt annan laddning och ger läsaren en aning om allt som orden syftar på. Genom att läsa denne diktare får jag en stor respekt och vördnad för livets gåtfulla krafter som finns överallt omkring mig. Det får jag inte alltid genom läsning av ”heliga skrifter”. Det är en stor livskonst att stanna kvar i det vardagliga och gråa och däri förmå upptäcka en uppenbar hemlighet. Det

vill jag lära mig. Den oändliga tålmodigheten som han också skriver om vill jag öva mig i:

”Att vara tålmodig som stenen i sin väntan på mossan, dess långsamt trevande rötter som tar tid på sig att söka sina fästen – att veta om att något söker en och väntar på en där inne i tystnaden, att man till slut kanske ska stå inför något slags möte, inför en famlande början.”¹⁰

Tystnad, tålmodighet, början, väntan... Ord att leva på, eller hur?

NOTER

- ¹ Lyrikvännen nr 6, 1990
- ² Den brutna förtrollningen (1979), s 26
- ³ Befintlighet i dagen (1987), s 216
- ⁴ ibid s 19
- ⁵ Strimmor av vanlighet (1985), s 23
- ⁶ Tidskriften Artes nr 3, 1987
- ⁷ Öppenheter (1981), s 17
- ⁸ Strimmor av vanlighet s 11
- ⁹ ibid s 68
- ¹⁰ Öppenheter s 28

Anm Carl-Erik af Geijerstams senaste diktsamling, Mellanrum, utkom 1991.

Det klara ljuset

Melvin Morse

Vuxna kan lära sig av små barn för de är renhjärtade och därför kan den Store Anden visa dem många saker som äldre människor inte ser.
Black Elk, indiansk andlig ledare.

en NDU som barn sa till mig: ”Andra har sett Gud, men jag såg bara ett ljus, ett ljus som jag aldrig kommer att glömma.”

Det finns en speciell anekdot som tydligt illustrerar ljusets natur och den förmåga det har att förändra människors liv. Berättelsen kommer från en kvinna som heter Terry. Som barn åt hon av misstag en massa smärtstillande tabletter och var nära att dö. Medan hon låg medvetslös lämnade hon kroppen och for genom en tunnel. Hon sa att det var som om det fanns vatten i tunneln och att hon tog sig nedför denna mystiska flod i en liten båt.

Vattnet var mörkt men hon var inte rädd. Plötsligt vände hon in på en annan gren av floden och passerade under en lysande båge som förde till ett ljus som var ”så vackert att man inte kunde kalla det bara för ett ljus. Det stod för kärlek och frid och lycka och en total och oförställd glädje”.

Ljuset var disigt som ett ”lysande moln”. Inifrån molnet hörde hon en röst som talade och som hon uppfattade som Guds röst. ”Jag kände mig totalt tillfreds och var ett med det”, säger hon.

Ljuset utstrålade en känsla av ovillkorlig kärlek, ”en känsla som jag kände mig helt hemma med”, men hon visste att hon inte kunde gå längre in i ljuset och fortfarande ha kvar möjligheten att återvända till sin jordiska kropp.

Det var då hon bestämde sig för att återvända.

Terrys röst bröt samman av känslor när hon berättade om den mest förbluffande delen av sin upplevelse. ”När jag vaknade upp ur medvetslösheten på sjukhuset öppnade jag ögonen och såg delar av ljuset överallt. Jag kunde se hur allting i världen hängde samman.”

Utdrag ur Melvin Morses bok ”Närmare ljuset. Om barns nära-dödenupplevelser” (Natur och Kultur 1991, övers Göran Grip).

Det oförklarade

Ljuset är det enda momentet i nära-dödenupplevelsen som hjärnforskarna inte ens kan komma i närheten av att förklara. Barnens vittnesmål är tydliga på den här punkten: Ljuset är ett nyckelmoment i NDU:n.

Hur kan vi vetenskapligt förklara detta ljus efter döden? Jag känner inte till hur vi skulle kunna uppleva ett starkt ljus i slutstadiet av döendet.

De strikta reduktionisterna bland oss skulle kunna förklara NDU:n på följande sätt: en människa befinner sig i en livshotande situation. Hon lämnar den fysiska kroppen och betraktar vad som händer på ett avskärmat och depersonaliserat sätt. Detta är ändamålsenligt eftersom personen inte känner smärta eller panik och till och med kan förneka att hans liv svävar i fara. Som vi känner till från Penfields arbete kan detta ibland förklaras med att den högra temporalloben stimuleras av till exempel syrgasbristen.

Sedan gör man en återblick på livet, man ser ljus och människor, hör ljud, har en känsla av stor lycka och frid och ser himmelska platser. Nog är detta frågan om enkla psykologiska händelser, som kan förklaras med organiska processer i hjärnan säger skeptikern.

När hjärnan börjar dö bryter synfältet samman och man får tunnelseende. Ögonen ser inte längre någonting och

hjärnan kan inte längre tolka vad den ser. Tunneln blir mörk och organismen dör. Detta kan enligt nya forskningsresultat möjligen förklaras med att blodflödet avstannar i den av hjärnans artärer¹ som försörjer synbarken i hjärnan.

Och efter det – finns det ändå ljus! Var kommer det ljuset ifrån? Hjärnan har nästan slutat att fungera. De fysiologiska processerna jag just beskrivit ägde rum under några minuter (även om de verkade längre för den som upplevde dem), och nu har alla mentala funktioner upphört. Man skulle förmoda att de kroppsliga funktionerna helt enkelt skulle upphöra, att det skulle bli ett evigt mörker.

Men varför ljuset?

Jag tycker att jag har gjort så mycket som det går att göra för att skissera de kända neurologiska processerna som kan förklara nära-dödenupplevelsen. Trots att många av NDU-momenten kan förklaras av vår kunskap om hur hjärnan arbetar kvarstår mysteriet med ljusupplevelsen.

De flesta momenten i NDU kan exakt lokaliseras i hjärnans anatomi, men det finns inte någon förklaring till vad som händer under tunnelupplevelsen och mötet med ljuset.

Återfödelse och död

Kanske innebär ljuset på något sätt att man föds till en andlig värld. När allt kommer omkring är det många av barnens berättelser som antyder den möjligheten.

En undersökning utförd av Nancy Evans Bush innehåller sådana berättelser som kopplar samman ljuset med återfödelse. Här är några berättelser från barn, hämtade från The International Association for Near-Death Studies (IANDS) i Connecticut.² IANDS grundades 1977 av dr Raymond Moody, dr Bruce Greyson, dr Michael Sabom och dr Kenneth Ring. Ändamålet med föreningen är att medverka till att göra nära-dödenforskningen tvärvetenskaplig. Den har nu hundratals underavdelningar över hela världen.

Bush skrev sin rapport från berättelser i IANDS' arkiv som plockats fram av dr Greyson som är chef för den psykiatriska avdelningen vid universitetet i Connecticut.

En av dessa berättelser handlar om en fyraårig flicka som gick ner i källaren. Hon blev för långt ut åt sidan och föll ner på cementgolvet långt nedanför. Hon berättar:

Nästa sak som jag var medveten om var att jag var uppe nära taket vid foten av trappan. Ljuset var svagt

och först såg jag ingenting ovanligt. Sedan såg jag mig själv ligga med ansiktet neråt på cementgolvet vid sidan av trappan. Jag blev lite förvånad men inte alls rädd för att se mig själv på det viset. Jag tittade efter och såg att jag var alldeles orörlig. Efter en stund sa jag till mig själv: "Jag tror att jag var död." Men jag mådde bra! Bättre än jag någonsin gjort. Jag insåg att jag förmodligen inte skulle komma tillbaka till min mamma, men jag var inte alls rädd...

Jag lade märke till att det svaga ljuset blev starkare. Ljuskällan fanns inte i källaren utan långt bakom mig och något ovanför mig. Jag såg över axeln rätt in i det underbaraste ljus man kan tänka sig. Det verkade vara vid slutet av en lång tunnel som blev ljusare och ljusare efter hand som mer och mer av ljuset kom in i den. Det var gulvitt och starkt men det gjorde inte ont ens att titta direkt in i det. När jag vände mig om för att stå vänd mot ljuset med hela min "kropp" kände jag mig lyckligare än jag någonsin gjort, både förr och senare.

Ljuset var borta. Jag kände mig omtumlad och sjuk och hade fruktansvärt ont i huvudet. Jag bara ville till min mamma och få huvudet att sluta göra ont.

"Universums energi"

En annan berättelse från IANDS-arkivet kommer från en fjortonårig pojke som räddades ur en bil som spolats ner från en bro av en översvämmande flod. Så här skrev han om den händelsen flera år senare:

Jag visste att jag antingen redan var död eller att jag höll på att dö. Men sen hände någonting. Det var så oerhört, så mäktigt att jag gav upp mitt liv för att se vad det var. Jag ville ge mig hän i den här upplevelsen som började med att driva in i någonting som jag bara kan beskriva som en lång tunnel av ljus. Men det var inte enbart ljus, det var en skyddande passage av energi med ett enormt intensivt ljus vid slutet. Jag ville titta in där, beröra det.

... När jag nått fram till Ljuskällan kunde jag titta in. Jag kan inte börja beskriva med mänskliga ord känslan jag fick av det jag såg. Det var en gigantisk, oändlig värld av frid och kärlek och energi och skönhet. Det var som om det mänskliga livet var betydelselöst i jämförelse med det här. Och ändå betonade det att livet var viktigt samtidigt som det hem-

ställde om döden som ett medel för ett bättre, annorlunda liv. Det var all existens, all skönhet, all mening med att finnas till. Det var all energi i hela universum för evigt på ett omätbart ställe.

När jag sträckte in högra handen i det överväldigades jag av känslor av en oerhörd förväntan. Jag behövde inte längre min kropp. Jag ville lämna kvar den om det inte var det jag redan gjort, och jag ville gå till min Gud i den här nya världen.

"Det var underbart"

En annan berättelse handlar om en nioårig flicka som hade en NDU fyra timmar efter en blindarmsoperation. Hennes föräldrar fick reda på att hon förmodligen inte skulle överleva natten, så de satt vid sängen och såg på henne när hon såg ljuset. Hon minns händelsen med förundran:

Sedan var mörkret borta och istället var det ett vackert, mjukt rosa ljus. Tyngden var borta och jag svävade tillbaka upp i rummet, lätt som en fjäder. Det kändes som om jag var uppfylld av samma ljus, som var den mest genomgripande känsla av kärlek som man kan föreställa sig. Ingenting har någonsin kommit i närheten av det sedan den gången. Jag öppnade ögonen och hela rummet badade i det underbara ljuset. Ja, det rosa ljuset omgav vartenda föremål i rummet, det fanns inga skuggor. Jag var så lycklig... Jag hörde min far säga: "Vad är det hon tittar på?" Ljuset varade en liten stund och det var underbart.

"Ljuset ville mig inte något illa"

En kvinna som heter Carmen kontaktade mig genom en patient för att berätta för mig om sin upplevelse av ljuset. Hon hade en medfödd hjärtmissbildning och var tvungen att genomgå en komplicerad operation. Medan läkarna försökte koppla bort hjärtlungmaskinen och få hennes hjärta att slå igen befann sig Carmen ovanför operationsbordet och såg ner på sin egen kropp som de arbetade med. Hon berättar:

Plötsligt insåg jag att jag kunde se mig själv på operationsbordet nedanför! Jag visste att de hade något problem för alla verkade vara bekymrade över att de inte kunde få mitt hjärta att slå igen. Det var konstigt att kunna se sin egen kropp där

nere, men det var inte skrämmande.

Medan jag såg på märkte jag hur jag svävade upp mot ett starkt ljus. Det var mycket starkt men jag var inte rädd för jag visste att ljuset inte ville mig något illa. Jag var omgiven av det en liten stund och sedan liksom tonade jag tillbaka in i kroppen. Det var en underbar känsla.

"Jag ville nå ljuset"

Pam är en trettionioårig grafisk konstnär som fick hjärtstillestånd som femåring när hon rörde vid en elektrisk ledning. Hon berättar:

Jag föll ner genom en tunnel med färgade kanter som ledde ner till ett starkt ljus. Först föll jag långsamt och sedan började jag falla fortare och fortare. Ju fortare jag föll desto bättre mådde jag. Jag ville nå ljuset men kunde inte.

Men trots att jag inte nådde ljuset tycker jag att det har ändrat på hur jag ser på liv och död. Det har gjort mig mer andlig och kärleksfull.

Mer än ett ljus

För att förstå ljuset bättre är det viktigt att betänka den förmåga det har att kunna lysa upp vårt liv. Nära-dödenforskaren Michelle Sorenson demonstrerar detta.

Som barn skadade hon sitt ben under en skidtur och blev opererad. Hon fick en allvarlig infektion i benet och fick "blodförgiftning" och var nära att dö. Medan familjen satt runtomkring henne på sjukhuset stannade hennes hjärta. Mitt i detta rum fyllt av panik lämnade hon kroppen.

Plötsligt befann jag mig ovanför min kropp och såg ner på den från ett hörn i rummet. Jag kände mig underbart varm och hade inga frysningar. En man stod bakom mig. Det verkade som om värmen kom från honom och spred sig runtomkring mig. Jag vände mig inte om. Jag stirrade med lättad på min kropp i sängen. Jag hade kommit till ro. Jag visste att jag var död.

Sen tänkte jag: "Det här skulle jag ha gjort tidigare!" Under åren som gått har det varit svårt för mig att förklara hur mannen talade till mig. Men det gjorde han, och kommunikationen var så varm och kärleksfull och så fridfull att jag visste att det strålade vita ljuset var hans kärlek. Han visste vad jag hade gått igenom och hans medkänsla gav mig ro.

"Du är död, förstår du, sa han.

"Ja det vet jag. Det är underbart!"

"Vill du verkligen vara död?"

"Oh ja. Varför inte, det här är så underbart." Jag tänkte på ljuset och på kärleken. När jag såg ner på mig själv i sängen nedanför såg jag min vän lägga sin hand på min kropps panna och sedan på halsen för att finna pulsen. Hon skrek till. Andra människor ropade: "Hon är död, hon är död."

Jag såg min mors ansikte och min brors ansikte. Han var utomlands och de höll på att ringa honom. Jag såg ett helt nätverk av telefonlinjer, med folks ansikten vid telefonerna. Det gjorde mig ont att se att de var upprörda, men jag kände att de skulle komma över det. Till och med min mor och far skulle ha önskat att jag skulle slippa ifrån min hemska smärta.

"Men se vad du går miste om", sa rösten.

Jag såg en lång blond man som gick tillsammans med två barn. Den lilla flickan skuttade upp och ner så att lockarna dansade. Den andre var en pojke. Jag insåg att detta var min framtida familj. Jag längtade efter min man och mina barn redan innan jag hade träffat dem.

Den frid jag kände som död kändes plötsligt temporär. Jag började tveka om det var någon glädje med att vara död innan jag hade hunnit uppleva livets fullhet. "Ja, jag vill återvända", sa jag. Och jag återvände.

Ljuset förändrade Michelles liv, eller som hon själv skojar om det, ljuset gav henne "upplysning". Precis som för många som haft en sådan andlig upplevelse kändes världen mer meningsfull för henne efter det att hon hade mött ljuset. Saker och ting passade ihop på ett meningsfullt sätt. Och framför allt kändes det som att livet verkligen hade en mening. "Jag insåg att döden inte var någonting att vara rädd för", sa Michelle. "Det enda som finns som man verkligen behöver vara rädd för är att man inte klarar av sin uppgift i livet."

Och förresten – Michelle är gift med en före detta basketbollspelare som är blond. De har två barn, en pojke och en flicka.

¹ a. cerebri posterior.

² En underavdelning av IANDS finns i Norge, IANDS Norden, som kan nås under adress: IANDS Norden, Postboks 8401, Hammersbrog, N-0129 Oslo, Norge
Övers anm

Tänk Dig TEOSOFIN ej så mycket som ett system av filosofiska eller andra läror, utan snarare som den högsta lagen för vårt liv – en praktisk livs-åskådning – ett sätt att leva, att känna, att sträva och tänka.

TIDSKRIFTEN TEOSOFISKT FORUM

kommer att innehålla bland annat följande intressanta artiklar:

- Universums puls
- Atlantis och Carnacs mysterier
- Människan, en kosmisk pilgrim
- Medicinhjulet – en magisk cirkel
- Reflektioner över mysterierna
- Åtskildhetens irrlära
- GAIAS mysterier
- Hopi-indianernas visdomslära
- Mellan död och återfödelse
- Ljusets överbringande
- Våra förlorade myter

Prenumerationsavgift:

60:-/år/4 tidskrifter

Postgiro 25 07 65-5

TEOSOFISKT FORUM

Åvångsgatan 13
252 71 RÅÅ

Esséertexter förklarar Jesus

Replik till Marie-Louise Brandsby

Siwert Aldenryd

Marie-Louise Brandsby vänder sig i nr 6/1991 mot min rekonstruktion av Jesus hemmahörighet i det ideologiska kontext som esséerna tillhandahöll (nr 3/1991). Hennes hela utgångspunkt är att artikeln sorterar under nyandlig populism. Detta är ett rent a prioriantagande som förklaras av Brandsbys egna förberedelser för en uppsats om nyandlig populärlitteratur, en uppladdning som förlämnat henne att läsa in sina egna angelägenheter i "En Messias premisser". Shirley MacLaines botaniserande i samtida amerikansk pseudo-esséism har mycket litet att göra med det som skildrades i min artikel. Men det är när Brandsby rör in en meriterad forskare som Hugh Schonfield i sin nyandliga fixering som vi måste ifrågasätta värdet av en debatt på dessa premisser.

Brandsby må ha mött den judiske historikern Schonfield i en fransk boklåda med new age-litteratur först 1989, men detta gör honom knappast till en spekulant i genren. Schonfield är en av judenhetens mest aktade historiker och en kändare av sambanden mellan judisk sekterism och urkristendom. Han inkallades som expert i samband med Dödhavsrullefynden. Han har sedan 1940-talet författat mer än 30 böcker, många av dem ren grundforskning. Schonfield var kandidat till Nobels fredspris 1959. I "The Essene Odyssey" (1984) drar Schonfield de sista sammanbindande penseldragen av ett livs studium av esséernas förhållande till de första jude-kristna (via

nexuspunkten Jesus). Hans bedömning är klar. "Från referenser till esséerna hos Josefus och Filon, och några passager hos gamla kyrkoförfattare... hade det länge varit möjligt att veta, att en nära släktskap – om inte till och med en faktisk identitet – funnits mellan esséerna och nasaréerna. Men efter det nutida dramatiska fyndet av Dödhavsrullarna har vi klart affirmativ evidens... om att förhållandet gick än längre in i de faktiska omständigheterna än vad som tidigare kunnat bekräftas."¹ Enligt Schonfield var således esséerna och nasaréerna nära nog identiska. I hans senare forskning är nasaréerna entydigt den grupp judar som erkände Jesus messiaskap, varför Schonfield här, utan att ens nämna Jesus vid namn, i praktiken säger att den ensa fot var i det esséiska lägret och den andra i hans anhängares, nasaréernas, läger.

Det är ett mysterium hur Brandsby lyckats använda Schonfield i argumentationen mot sammankopplingen av Jesus och esséersamfundet. Uppenbarligen har hon bara läst "The Passover Plot" – som inte ens handlar om relationen Jesus-esséerna! Boken utkom som sagt 1965, var lättfattligt skriven och blev en mångmiljonsäljare. På dessa grunder ger Brandsby så sitt implicita underkännande av Schonfield i sakfrågan för att i stället vända sig till ett franskt verk från 1961 som knappast representerar det aktuella kunskapsläget om Dödhavsrullarna. Ett antal av de viktigaste manuskripten var

1961 inte ens publicerade!

Sant är att Schonfields historiska rekonstruktioner ger Jesus en större autonomi visavi esséerna än han har i min artikel. Det var heller inte min målsättning att i varje punkt kopiera någon enskild forskares teori. Artikeln är en syntes av egna rön och bl a Schonfields teser. Det inadekvata referensmaterial som Brandsby möter upp med, bringar henne följdriktigt till tystnad inför avgörande punkter i min teori när hon inte känner igen landskapet. "Kristendomens" och esséismens möte i identifikationen av Jesus med den inväntade Messias/Melki Zedek är en sådan punkt.

Jesus exakta förhållande till esséerna – i vilken utsträckning han ändrade stadgarna eller omprioriterade deras inbördes vikt (vilket den kommande Messias skulle ha rätt att göra enligt Qumranskrifterna), huruvida han helt bröt med samfundet, grundade sin församling efter esséiskt manér och drog till sig anhängare från modersamfundet – står som en utmaning för framtida forskare att klargöra. Syftet med "En Messias premisser" var att påvisa de grundläggande samband som redan är säkerställda, samt att lyfta fram ytterligare indicier. Brandsby har följande själv konstaterat ett dialektiskt förhållande, dvs någon form av förhållande, mellan Jesus och esséiska attityder till bl a handikapp. Mästaren kunde som sagt bruka sin myndighet gentemot samsamfundets attityden. "En Messias premisser" har följande berört troliga skilje-

Siwert Aldenryd

linjer mellan esséismen och nasirismen, röjda genom strofen "Gud delar inte ut Anden efter mått" i Johannes evangelium.

Som svar på några av de invändningar som Brandsby ändå reser: Kvinnor var på intet sätt bannlysta från den esséiska trosgemenskapen, förutsatt att de bestämt sig för "Vägen".² Varför skulle Jesus lediga sätt att umgås med kvinnan utgöra något hinder för en esséisk anknytning? Har Brandsby analyserat sina egna uppgifter?

Om Johannes Döparens esséiska tillhörighet råder idag relativ enighet bland forskare. Detta får avgjorda följder för frågan var Jesus befann sig. Johannes visste ju att Messias stod i fars-tun... Mandéerna, gruppen som följde Johannes Döparen, kallar sig själva nasaréer, och leder oss också tillbaka till den tummelplats nära Döda havet där Johannes en gång påannonserade den esséiske Messias som dröjde ett stenkast bort, vid Qumran.

De esséiska traditionerna i det urkristna Egypten fick kanske, kanske inte, fäste hos terapeuterna. Jag diskuterade palestinsk-egyptiska idélinjer och inte sekter. Brandsby skildrar vidare termen nasaré på ett sätt som jag inte mött hos Schonfield. Denne använder konsekvent³ "nasaré" som beteckning på de judar som valde att följa Jesus, senast i "Those Incredible Christians" (efterföljaren till "Plot"). Jag är benägen att tro att Brandsby har missförstått Schonfield i frågan. Att även mandéerna kallar sig själva "nasaréer",⁴ visar emellertid ämnets komplexitet. Det blir inte mindre så av Brandsbys referens till Apg 24:5 beträffande Jesus som "ledare för nasaréernas sekt". Versen handlar om Paulus! Det "indirekta samband" Brandsby fikar efter skall troligen dras mellan "nasaré" och "nasir" (utvald, korad) snarare än staden Nasaret. Jesus, nasarén blir då: Jesus, den av Gud korade (för uppdraget si eller så). Inte minst Paulus talar om de smordas (de kristnades) förutbestämelse till just utvaldheten. Nasirerna flyter samman med nasaréerna.

Qumrantexterna saknar alls inte kärlek även om grundtonen är strikt (de mosaiska buden skärptes hos esséerna – precis som i Jesus bergspredikan). Äläggandet att hata denna världen finner vi också hos Jesus. Denna grundvärdering hindrade emellertid varken esséer eller Jesus från att bistå i läkedomfrågor och andra, rent jordiska angelägenheter.⁵ "Lev i denna världen men var icke av den!" Som framgick av min tidigare artikel talar den esséiska Ordensregeln både om hat och

om kärlek. Markuspassagen 4:11–12 behöver därför inte alls vara "unken", den markerar bara Mästarens beslut att inte kasta sina pärlor för svinen. "Dem därutanför" hos Markus, de som inte undfar frälsningen, är de ohörsamma. Men artikeln berörde jämväl Jesus ivran att alla skulle bli Ljusets Söner (esséer). Varför då åter dra fram det klichéartade motsatsförhållandet mellan den exklusivt gode Jesus⁶ och de enbart skoningslösa esséerna? En enda blick i det esséiska Melki Zedek-fragmentet hade kunnat förvissa Brandsby om att samfundet redan dragit upp linjerna för det stora Kärleksbudet åt Messias: "Herren skall ge dem (fångarna) till arvedel åt Melki Zedek (Messias)... och han skall proklamera deras frihet, förlåtande dem deras synder..."⁷

Brandsbys inlägg illustrerar djupast den vånda som föds på frågan om vi verkligen vill historiebokens revidering. Det är måhända ett tecken på en ny andlighet att ta emot den upplåtande Tiden och dess rön, snarare än förtyglad nyandlighet.

NOTER

¹ Schonfield, Hugh: The Essene Odyssey, Element Books 1984, s 75.

² "När de Yttersta Dagarna anländer skall de (Zadoks Söner – ett av esséernas egenamn) kalla dem (Israels församling), de små barnen och kvinnor jämväl, och i deras öron läsa Förbundets stadgar, och inför dem lägga alla deras förhållningsorder, så att de inte längre må vandra vilse i sina felsteg." (Den Messianska Regeln, spalt 1)

³ Text: "Those Incredible Christians", Hutchinson 1968, se index: "Nazoreans"; eller "After The Cross", A. S. Barnes 1981, s 48; 63 m fl.

⁴ Schonfield, Hugh: The Essene Odyssey, Element Books 1984, s 84.

⁵ "De skall lägga minst två dagars inkomst... till de faderlösa, de fattiga och behövande, de gamla och sjuka, de hemlösa, de av främmande folk tillfångatagna, till ungmör utan släkt och kvinnor utan försörjande make." (Damaskusregeln, spalt 15)

⁶ Det var Jesus som sa: Varför kallar du mig god?

⁷ Vermes, Geza: The Dead Sea Scrolls In English, Pelican 1975, s 266.

Tommy Brodd

Känd siare och fjärrskådare ger Dig konsultationer per telefon

För Dig som vill veta mer om Din framtid. Ring: 0502-201 15 och beställ tid.

Du kan även gå kurser i healing och medial utveckling. På dessa kurser lär Du Dig att använda Din intuition i vardagslivet.

För information ring 0502-201 15!

Gåvor

Bertil Jonasson, Ryd, 500:-, Maaret Keinänen, Vallentuna, 80:-, Thomas Andersson, Oviken, 80:-, Peter Malmberg, Stockholm, 30:-, Lennart Palm, Malmö, 30:-, Åke Gröndahl, Halmstad, 30:-, Mats Johansson, London, 200:-.

Hjärtligt tack för hjälpen!

Red

Kontakt

32-årig kille, intresserad av Qabalahn, Tarot, Steinbrieker, Jung, Västerländska traditionen, Golden Dawn, Crowley, Rosenkreutz, kvantfysik, teckning, måleri, söker intresserade i Göteborg av ovan nämnda intressen samt ev kollektivt boende. Skriv svar till "Horus II", Sökaren f v b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

Brev

Mina vänner! Alla känner vi väl till helandefenomenet och människor, som har helandets gåva och kraft. En sådan är Anne-Thi Saether, Pilgatan 14, Linköping, tel nr 13 99 12. Hon har den vanliga värmen i händerna vid helande, ett vanligt tecken på närvaron av helande krafter. Dessutom kan man enbart av samtal med denna vänliga människa få krafter, något vi alla behöver då och då för att orka med livets alla påfrestningar. Hon ger behandling i sitt hem i Linköping och kan sin sak. Kanske detta är en gåva, som det tar många reinkarnationer att erhålla. Ortodoxa kyrkan framhåller, att helbräddagörare är värda helgonvördnad, och de flesta religioner och kyrkor känner till denna märkliga gåva, och sjukdom drabbar oss alla då och då. Av Anne-Thi Saether får man även vänlighet och omtanke och hennes intelligens är hög. Man kan i lugn och ro diskutera igenom sina problem och bekymmer med henne och därefter känna sig stärkt. Somliga människor kan få glimtar ur sina tidigare liv, när de får behandling av henne, en företeelse, som kan vara av intresse. Dessutom arbetar hon med hudbehandling och har god kompetens även på detta område. Jag kan å det varmaste rekommendera denna märkliga kvinna.

En vän till Anne-Thi Saether

Ljusets barn

"När jag antog Raymond Moodys utmaning att studera nära-dödenupplevelsen vetenskapligt var jag övertygad om att vetenskapen skulle kunna förklara den. Så här många år senare accepterar jag de hemligheter som våra förfäder redan kände till: alla människor måste dö och döden är inget att vara rädd för. Det finns ett ljus som vi alla kommer att uppleva efter döden, och det ljuset representerar glädje, frid och ovillkorlig kärlek." Så skriver dr Melvin Morse i sin bok *Närmare ljuset* (Natur och Kultur 1991, övers Göran Grip).

Melvin Morse är barnläkare i Seattle, USA, och boken, som han skrivit tillsammans med Paul Perry och som blivit en bestseller i USA, handlar om nära-dödenupplevelser hos barn.

Barn i dödens närhet upplever detsamma som vuxna. De ser vad som pågår omkring deras kropp, från en medvetande-position ovanför den, de upplever att de färdas genom en tunnel fram till ett underbart ljus. Vad som saknas hos barnen är återblicken på livet.

Morse menar sig ha visat att en människa måste vara nära döden för att få en nära-dödenupplevelse. Svårt sjuka, som inte finner sig i dödens närhet, har inte dessa upplevelser. Mediciner utlöser dem inte. Morse anser det också klarlagt att nära-dödenupplevelserna är lokaliserade till ett bestämt område i hjärnan, nära högra tinningloben, och att deras orsak är syrebrist i hjärnan. Han berättar att en forskare, Penfield, stimulerade detta område med en elektrod, vilket framkallade ut-ur-kroppenupplevelser och även upplevelsen att se Gud, höra underbar musik och se avlidna anhöriga. Är då detta hallucinationer, överklagt, betydelselöst?

Morse skriver:

"Det här ljuset är kärnan i nära-dödenupplevelserna och kan inte förklaras av någon enda vetenskaplig teori. Jag har dokumenterat det anatomiska område i hjärnan där NDU-momenten finns lagrade. Men det finns ingen vetenskaplig förklaring till ljuset. Det enda vi vet är att ett strålände, vakert, kärleksfullt och fridfullt ljus väntar på oss alla i dödsögonblicket." Slutsatsen verkar mer religiös än vetenskaplig. Vi vet ju inte om de som verkligen dör, upplever detsamma som de som är nära döden, men återvänder till livet.

Klart tycks i alla fall vara att dödsbäddsvisionerna har en läkande förmåga. De är mycket positiva upplevelser, som kan ha stor betydelse för dem som haft dem. Dessa kan se på livet på ett nytt sätt, och rädslan för döden upphör. Några får en känsla att det finns ett ändamål med livet.

Så här beskrivs en barnupplevelse i dödens närhet:

"Då han förlorade medvetandet på grund av syrebristen såg han ett ljus som blev starkare och större efter hand som han for mot det genom en tunnel. Från det ljuset kom en lysande person i vitt som kom med ett budskap om evigt liv."

Det är roligt att tänka på möjligheten att

Biorytm

Din biologiska klocka

För 50 kr får Du Ditt biorytmschema och intressant läsning om svängningarna i Ditt liv. Sänd 50 kr, namn, adress och födelsedag till pg 491 24 11-8, ©"Visibel", Box 17001, 402 61 Göteborg

man efter döden går in i en ny tillvaro av ljus. Men vem kan vara säker på att dessa vita gestalter, som möter den döende, är verkliga? Kanske är de bara bilder som individen skapar i det okroppsliga tillståndet.

I alla händelser är dr Melvin Morses bok ett betydelsefullt bidrag till kännedomen om nära-dödenupplevelserna.

SM

En charmerande dröm

Eva Seeberg har tidigare skrivit romaner med reinkarnationsmotiv. I år har hon på förlaget Trevi gett ut en bok med *resonemang* kring reinkarnationstanken. Den heter *Våra kommande liv*. Eva Seeberg berättar med stor entusiasm hur hon tror att det förhåller sig. Det är fråga om spekulationer eller, om man så vill, ett slags dröm om en annorlunda verklighet.

"Vi är själva med om att välja var på Jorden vi vill födas, tillsammans med vem och i vilken miljö, vi väljer våra föräldrar...", fantiserar författarinnan glatt på ett ställe. Bevis intresserar henne inte. "Den som djupt i det innersta av sig själv känner sig övertygad om att vi kommer och går på Jorden, den behöver inga bevis", menar hon. Fall där barn börjar prata om tidigare liv, och där deras uttalanden har undersökts och visats stämma, ägnas ingen uppmärksamhet.

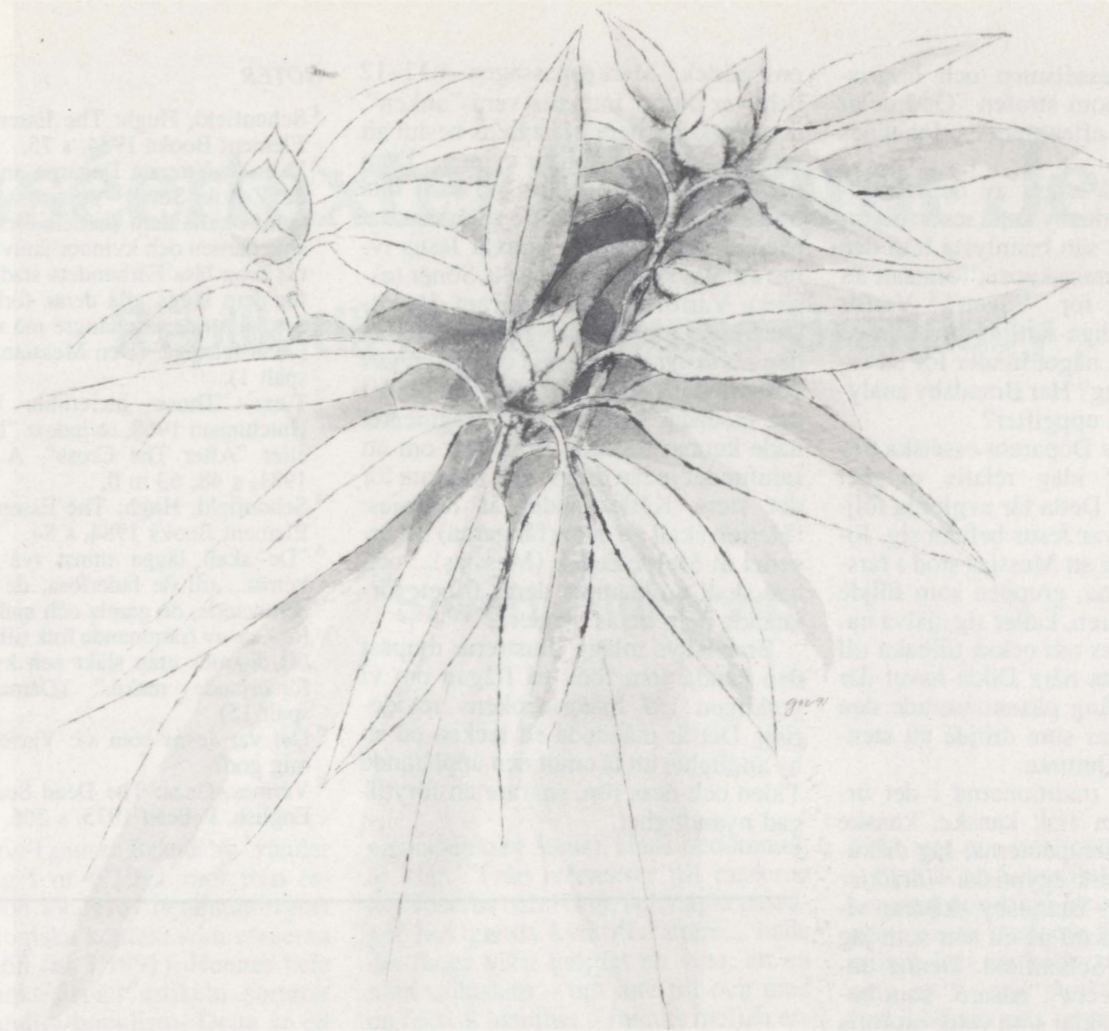
Eva Seeberg är bra på att fabulera. Som "tänkare" blandar hon ihop fantasi och verklighet. Fast – som charmerande dröm går väl boken an.

SM

Öka Din personliga kapacitet

genom ett effektivt, manuellt arkivsystem. Nya, eller flera år gamla urklipp, idéer, anteckningar, handlingar, adresser mm kan tas fram på någon minut. Arkivet blir inom kort en guldgruva och glädjekälla. Handledning mot 165 kr till PG 190784-7.

Confidé AB-S
Box 422, 58104 Linköping

Säll är den sökare som ser med slutna ögon ljuset i sitt inre och som förstår att mörker bara är en skugga av ett berg förvissad om att skuggan viker helt med ljuset på sin sida likt en rhododendron som är fylld av knopp med tjugofaldig blom vid trappan upp mot östra bergen

Gerry Nilsson

I vintermörkret väntar rhododendrons färdiga blomknoppar på ljuset. Varje knopp innehåller ett 20-tal blommor tätt packade under knoppfjällen.

Jul igen

Nu är det jul igen! (Fast jag vet inte, när detta skrivs, om läsarna hunnit få årets sista nummer före den stora helgen. Det har blivit förseningar i produktionen.) Men någon "julafton" är det inte tal om för Sökarens redaktör och ägare, när bokslutet för året 1991 görs upp. Penninginhåvningen är liten. Men det går ändå att skönja ett litet leende på redaktörens läppar. Ty utgivningen fortsätter trotsande dåliga odds.

En annan är inte den som ger upp!

Med detta nummer följer ett prenummersinbetalningskort. Använd det för Guds skull! Och gärna ganska omgående. (Fast bättre sent än aldrig.)

Vem vet, kanske dyker det upp någon fantastisk artikel i Sökaren under året som kommer, med ett innehåll som har en stor betydelse för just dej! Och det vore ju synd om du missade den.

Eller hur?

Jag vill inte skryta, men jag har hunnit bli 61 år. När jag startade tidningen 1964, 33 år gammal, sa folk ibland: "Så ung han är!" (En redaktör inom livssynsområdet skulle kanske helst ha litet av ålderns och visdomens drag i sitt anlete.) Nu, snart 28 år senare, tycker man: "Så gammal han är!" (till skillnad, väl, från andra inom New Age). Den röda kalufsen har blivit grå, den snabba gången långsammare och, tyvärr, entusiasmen mindre. Men, dock, en god portion geist kan jag fortfarande mobilisera, åtminstone ryckvis.

Fin ingång av prenumerationer höjer förstås arbetslusten. Vilket du, läsare, ombeds att godhetsfullt ha i åtanke.

Gott Nytt År!

SM

Innehåll:

Åsa Freij:

The art of surrender 2

Gunnar Matti:

Psi, världsbildsproblemet och mentala strukturer 7

Hans Brattberg:

Indian lär ut Fredens stora lag: – Dialog är nyckeln till förståelse 10

Hans Brattberg:

Roberta visar sin nya teknik: Vaggande i fostrets takt kan göra oss pånyttfödda 12

Nils-Olof Jacobson:

En natt att minnas 14

I Övik har man Öppna Sinnen 21

Göran Brusewitz:

Randi undviker fakta 22

Gunnar Gällmo:

Nyvgid biskop: en kyrka räcker 25

Bengt Petersen:

Den subtila närvarons poet 26

Melvin Morse:

Det klara ljuset 29

Siwert Aldenryd:

Esséertexter förklarar Jesus 32

Gerry Nilsson:

Säll är den sökare... 34

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
65220 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (8 nr) 220:-, 1992: 240:-.

Halvår 120:-, 1992: 140:-.

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonsspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.300:-, halvsida 750:-
småannonser 25:- per spalt-cm, men
minst 75:-

Wallin & Dalholm Boktr AB,
Lund 1991

ISSN 0038-0504